

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

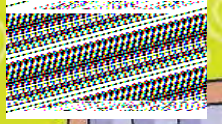
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BAYAN YANI

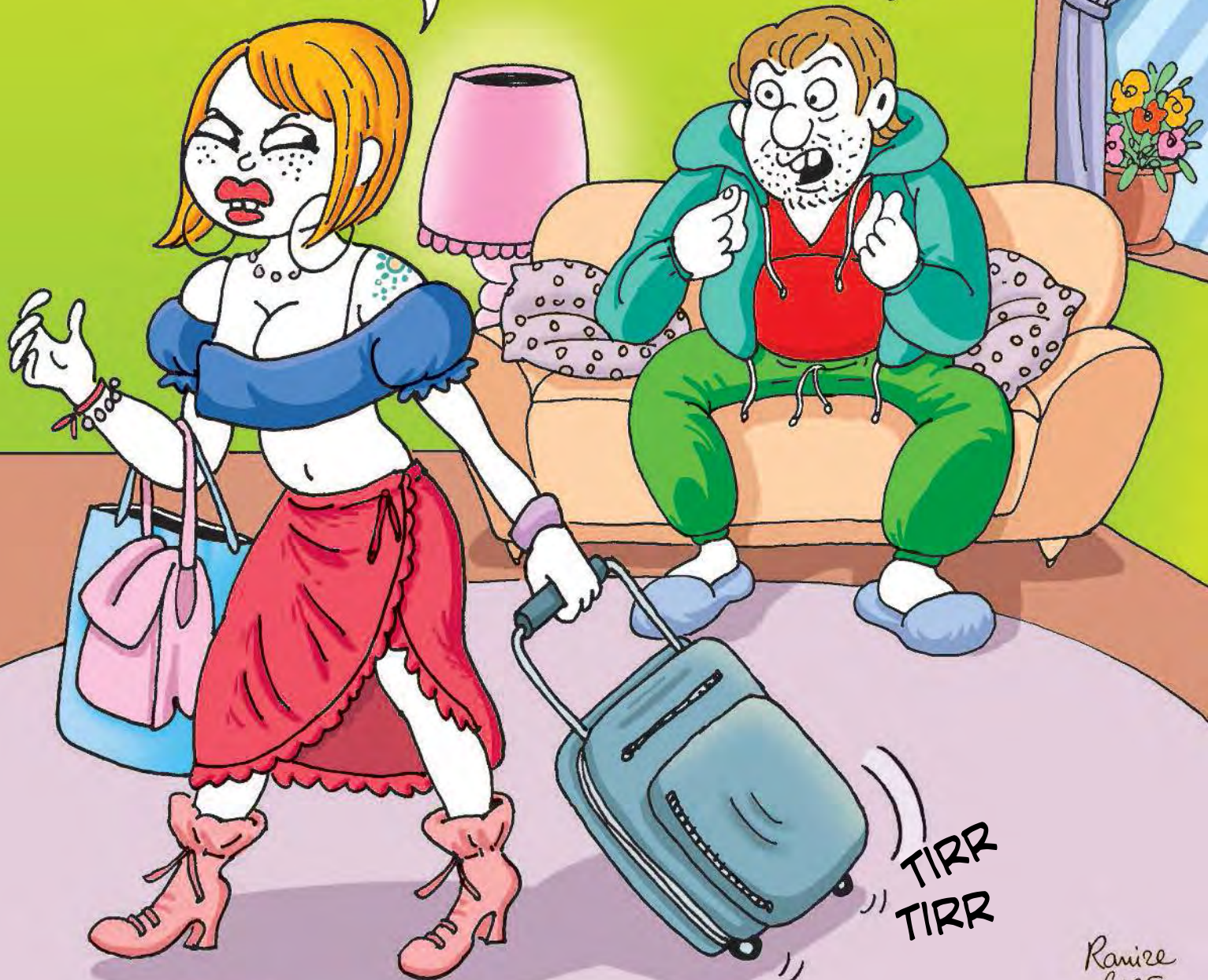
92

EKİM 2019 / 10 - 9 TL K.K.T.C 12 TL.

5.8'LİK DEPREMDE
ARKANA BİLE BAKMADAN
KAÇTIN EVDEN, 7.8'LİK DE
KİMBİLİR NELER YAPAR SIN!?.
ŞİMDİ DE BEN KAÇIYORUM
CANIM, BAAY!..

BAK
AÇIKLAYA-
BİLİRİM!..

Ranire
Erer

Milletvekili Şirin Ünal'ın evinde şüpheli şekilde ölen Özbekistan vatandaşı 23 yaşındaki Nadira Kadirova, gerçekten intihar mı etti? Polis tanıkların neden ifadesini almadı? Savcılık neden fuhuşla suçladı. Unutturmayacağız...

Nadira Kadirova

#nadirayaneoldu

Van'da bal duasına çıktılar, arıların saldırısına uğradılar.

Kadın cinayetlerinde Türkiye ön sıralardı.

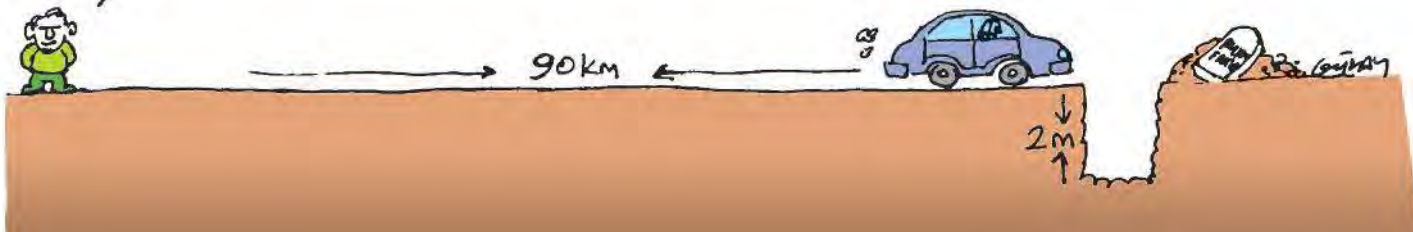

NAFAKAMA DOKUNMA!

BAYAN YANI AKTÜEL

"6 Yaşındaki kızla evlenilebilir" fetvasının sahibi Nurettin Yıldız, bir kadının yanında mahremi olmadan arabayla 90 Km'den uzağa gitmesinin haram olduğunu söyledi..

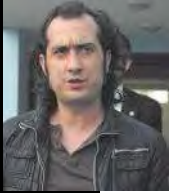

• Araştırma görevlisi Ceren Damar'ın kopyacı katilinin profesör avukatı savunmayı Ceren Damar'ın katili ile yasak ilişkisi (!) üzerine kurmuş. MÖÖHH diyoruz.

• AFAD başkanı Mehmet Güllüoğlu "İstanbul'da meydana gelen deprem sonrası toplanma alanlarına ilişkin 'neyse ki deprem anında alışveriş yapabileceğimiz yüzlerce AVM var' diyen SHOW TV sunucusu Ece Üner'e dava açacağız" demiş. PÖÖH!

• Kırış, "Şehirli kadın çocuk bakmayı geçtim, evde kahvaltı bile hazırlamıyor" demiş. Öküz yanına alalım Kırışım seni.

Ezgi'nin Cinnet Kutusu

• 99 depremini **Avcılar**'da yaşadım. Deprem bizi 45 saniye boyunca ahşaba tutunan vida gibi evire çevire, döndüre döndüre sallarken, sonlara doğru duvarların içinden gelen gevrek demir seslerini unutamiyorum. Deprem birkaç saniye daha sürerse artık ayakta duramayacak olan bina kolonlarının sesiydi bu. Ama daha sonradan anlaşıldığına göre bizim apartmanda çizik bile oluşmamıştı. Tüm mahallenin ve civar mahallelerin elektrikleri gitmiş, Avcılar koyu bir karanlığa gömülmüştü. Aşağıya indiğimizde sokağımızda iki apartmanın yerle bir olduğunu gördük. İnsanların bazıları arabalarına binmiş, farların ışıklarıyla sokağı aydınlatıp hasarı görmeye çalışıyorlardı. Farların önünden koşuşturan insanların telaşlı kolları, bacakları geçiyordu. Kimileri ağlıyor, kimileri gülüyordu. Yıkılan binalardan çığlıklar yükseliyor, üzerimize molozların çıkardığı toz tufanı yağıyordu. Akıllı telefonların olmadığı zamanlardı. İnsanlar bir birlerine ulaşamamış, kimse yakınlarından haber alamamıştı. Hatlar düşmüyordu. Ama dedikodu gazetesi çalışmaya başlamıştı elbette; **“Bakırköy yerle bir olmuş”, “Florya diye bir şey kalmamış diyorlar”, “asıl karşısı felaketmiş”** gibi kıyamet senaryoları yayılıyordu. Nihayet gün ısıdığında Avcılar'ın kontrolünü askerin alacağı ve bir tür olağanüstü hal ilan edileceği konuşulur oldu. **“Giriş ve çıkışlara izin verilmeyecek”, “civar illerde yakını olanlar buradan gitsin”**... Doğru mu bilmiyorduk, ama gene de ayrılmaya karar verdik. Arabaya atladık ve

Lüleburgaz'daki annemlerin yanına gittik. Neticede 99 depremi hayatımızı kökünden değiştirdi. En büyük şoku aynı sokakta yan yana duran iki binanın birinin yerle bir olması ve birinin çatlak bile almaması olarak yaşadık. **“Deprem öldürmez, bina öldürür”** deniyordu her yerde. Öyle doğruyd ki... Birinci elden tanık olmuş ve tecrübe etmiştik biz. Aradan 20 yıl geçti. O zamanlar İstanbul'un 9 milyon olan nüfusu bugün 18 milyonları zorluyor. Beklenen büyük İstanbul depreminin giderek yaklaştığı söyleniyor. Sokaklar daralmış, bina safları sıkışmış, deprem toplama alanlarında AVM'ler yükselmiş, panik artmış, depremden değil rüzgardan yıkılacak gibi duran gecekondudan bozma müteahhit apartmanları bir zamanlar dutluk olan İstanbul varoşlarını bir bitki örtüsü gibi sarmış durumda. Durum, şakaya alınamayacak kadar ciddi. Milyonlarca insanın hayatı, oturdukları binalardan çalınan kolon demirlerinin miktarına kalmış, Allah'a değil müteahhite emanet yaşayan bir İstanbul... Deryanın kıyısında, deryadan deryaya uzanıyor. Bir başından bir başına yenilenmeli. Yoksa çok büyük felaket olacak. Geçmiş olsun İstanbul... Korkunu çok iyi tanıyorum.

• 99'da 470 olan deprem toplanma alanlarının bugünkü sayısı 77. Seç, beğen al İstanbullu... Ama **Hürriyet** gastesine sorarsan bu rakam, 2000'den fazla. İki apartman arasında biten tek bir ağacın olduğu 50 metre karelik alanlara bile “park” tabelası asmayı adet edinmişti son dönemde belediyeler. Zannımca onları da saymışlar.

• Marmara Denizi'nin tabanında deprem gözlem merkezi kurmanın maliyeti 9,2 milyon TL imiş. Bazı vakıflara giden tutar ise 16 milyon TL. İnsan gerçekten hayret ediyor. Ama rantlık bir şey yoksa demek ki ucunda...

• **Celal Şengör, İmamoğlu'na “emrinizdeyiz sayın başkanım”** demiş. İmamoğlu da **“biz bilimin önünde boyun eğmeye hazırız.”** demiş. Karşılıklı hoş paslaşmalar. Gerçekten bilimin önünde boyun eğecek bir yönetim sadece İstanbul'un değil, tüm dünyanın tek ihtiyacı aslında. Bilimin önünde eğilmeli ve bilimin ışığında ilerlemeli. İnsanlığı ancak bilim kurtarabilir bu saatten sonra.

• Depremin akabinde haber kanallarında bir uzman popülasyonu peyda oldu. Bir de vatandaşları tedbirli olmaya çağıran yetkililer... Zaten aynı yetkililer sel tehlikesinde de, kar fırtınasında da, her türlü doğal afet riskinde de vatandaşları tedbirli olmaya çağırıyor. Ne güzel bir devletçilik, belediyecilik anlayışı gerçekten de. Vatandaş kendi imkanlarıyla artık başının çaresine ne kadar bakabilirse... Yetkililerin yetkilerini kullanmasını isteyecek değiliz ya!

• İstanbul'daki en uzun itfaie merdiveni 68 metreymiş. İstanbul'da. Türkiye'nin en uzun binalarına ev sahipliği yapan kentinde. E işte vatandaşlar tedbirli olsun, artık aranızda para toplayıp hortum mu alırsınız, plaza pencerelerinden ip mi sarkıtırınız, ben bilmem.

• **Kızılay Başkanı** “evleri hasarlı olan vatandaşlar evlerine girmesin” demiş. Yurdum yetkilisi maşallah emekli sosyal medya kullanıcısı gibi, herkese direktif yağıdırıyor. Girmesinler tabi, 77 tane toplanma alanı varmış, artık birini seçeceksiniz.

• Deprem vergileri duble yollara giderken, deprem toplanma alanları da AVM'lere, iş merkezlerine peşkeş çekildi. Geriye **“tedbirli olun”** diyen bir yönetici cinsi kaldı. 19. yüzyıldan kalma, bayat bir şaka gibi...

• Tuzla'da kimsayallarla dolu fabrikada yangın çıktı, kimyasal maddelerin yanması ile ortaya çıkan katran karası bir duman geldi İstanbul'un üstüne oturdu. Bunun üstüne meteoroloji, **“atmosfere karışan kirletici emisyonlar tehlike yaratmayacak”** açıklamasında bulundu. Bence yanlış beyanat.

Vatandaşlar tedbirli olsunlar demeleri lazımdı.

• **Sağlık Bakanlığı'nın** kanser vakalarının endüstriyel çevre kirliliğiyle bağıni ortaya koyan araştırmasını halkla paylaşan akademisyen **Bülent Şık'a** 15 ay hapis cezası verildi. İşte turnusol gibi vaka. Bir bilginin

doğruluğunu test etmek istiyorsanız, ortaya çıkarana verilen cezaya bakacaksınız. Görünüşe göre Bülent Şık son derece kritik bir bilgiyi paylaşmış bulunuyor.

- **Aile Bakanlığı**, engelli olmayan 62 bin vatandaşa engelli maaşı bağlamış. Batan geminin maaşları...
- Sarayın günlük masrafı 1287 asgari ücrete denk. Batan geminin son sefası bu da işte. Sonra yok artık.
- Sessiz sedasız **Berkin Elvan** davası da başladı. **Gülsüm Elvan**, “**çocukları karşı karşıya getiriyorlardı, şimdi anneleri karşı karşıya getiriyorlar**” demiş. O kadar doğru söylemiş ki... Sıra annelerde. Annelerin acısını başka annelerin acısına kırdırıyorlar. Çok yazık. Çok acı.
- Deprem gündemi işgal etmeden önce, sosyal medyada konuşulan bir video vardı. **Adana**’da bir sünnet düğününde, **Afro-rap**’in “**explicit**” (müstehcen) sözleri eşliğinde oynayan (oynatılan) bir kadının videosu. Üzerine bırakın tez yazmayı, bölüm açılacak kadar incelenmesi gereken, son derece tuhaf ve de rahatsız edici bir videoydu gerçekten de. Pavyondan getirilen bir gece işçisinin, bir sirk maymunu gibi konuklara takdim edildiği, konuklar arasındaki muhafazakar kadınların bile seyreyleyip sırtıttığı bir **kitsch’lik** destanı adeta. Zannımca paralel evren bulmak için kuantum fizikçisi olmaya gerek yok. Aynı gezegende yaşamamıza rağmen, bazı insanlar ve topluluklarla ayrı evrenlerin insanlarız.
- Sabahat Akkiraz ve **Ahu Sağlam** gibi isimlerin Ankara’da vereceği konser güvenlik gerekçesiyle valilik tarafından iptal edildi. Bunun üstüne Akkiraz, sosyal medya üzerinden tepki gösterdi ve **İçişleri Bakanı Süleyman Soylu** da “**Sabahat Akkiraz konserine ‘izin verin’ diye talimat verdim**” buyurdular. Valla eksik olma vezir efendi! Zataneleriniz lütfetmişsiniz!
- **İran**’ın sivil itaatsizlik hareketi olan “**Beyaz Çarşamba**”, yani kadınların zorunlu çarşafı protesto ettiği ve saçlarını açtığı eylemler silsilesi okullara da sıçradı. İran’da 9 yaşından itibaren çarşaf ya da en azından başörtüsü takmakla yükümlü olan kız çocukları da bu uygulamayı protesto etmeye başlamışlar. Eylemler dalga dalga tüm İran’a yayılırken, mollalar sessiz ve korku içinde. **Ortadoğu** gibi bir cehennem

coğrafyasında bile, kadınlar kıpırdanınca statüko sarsılıyor. Kendinizi hiç hafife almayın!

- **Doğu Perinçek**’in sistematik olarak ayda bir verdiği “**iktidarın ortağıyız**”, “**bilmem nereyi biz yönetiyoruz**”, “**aslında bu hükümet öyle değil şöyle**” gibi beyanatları sadece alternatif medyanın değil, ana akım medyanın da **biraz da gülelim eğlenelim** kapsamında verdiğini düşünüyorum.
- Cumhurbaşkanı, iklim zirvesindeki konuşmasında “**orman varlığını artıran nadir ülkelerden biriyiz**” demiş. Dinleyenleri görmedim ama hepsinin yüzünde “**asdfghjklşzxcvbnmöç!?!?**” ifadesi olduğundan öyle eminim ki, ancak bu kadar emin olabilirim. “İklim zirvesi konukları geçersiz bir işlem yürüttü ve Erdoğan’ın konuşmasından sonra yeniden başlatılacaklar” ifadesi.
- Talas Belediyesi fotoşopla **Selena Gomez**’e türban takmış. Çok gıcık olmalı bir hadise aslında ama bana sadece bi gülme geldi nedense.
- Haluk Bilginer, **Şahsiyet** dizisindeki **Agah Beyoğlu** karakteri ile **Emmy** ödüllerine en iyi erkek oyuncu dalında aday gösterildi. Şahsi fikrimce Şahsiyet, son yılların en şahsiyetli işlerinden biri ve uluslararası seviyede bir iş. Bilginer’in oyuncululuğu ise tartışma götürmez. Oscar’dır, Emmy’dir, hiç sallamayan bende bile bir hareketlenme olmadı değil. Kazanırsa bir “**asın bayrakları**” havası olacak zannederim.

- Adnan Oktar, “İngiliz devleti beni hedef alıyor, tutuklandığım gece dolar 3,70’lerden 5’lere çıkarıldı” demiş. Demek ki Oktar davası absürt komedi dalında devam edecek.
- Evinde 1 milyon çakma viagra yapmaya yetecek kadar ham madde bulunan şahıs, “**çayıma çorbama katıyorum**” demiş. Yalnız abinin evde ne seks dönüyor, belli değil. Sabahlar olmasın.
- **Nurettin Yıldız**, “**kadınların yanlarında mahremi olmadan 90 km’den fazla araç kullanmaları**

dinen yasak” demiş. Hastasıyım bu tür saçmalıkların. Hop, bir anda ver elini M.S. 5. yüzyıl. Kankitolarla zaman yolculuğu keyfi.

- Türkiye’de her 10 kişiden 7’si borçluymuş. Ne kadar borçlu olduğumuzu bankamatik kuyruklarında anlıyorum. Bankamatikler o karttan çektiği parayla diğer kartının borucunu kapatarak bir loop’a girmiş insanlarla dolu. Velhasıl ortada bir 500 lira var, o 500 lira sırasıyla tüm bankaları geziyor.

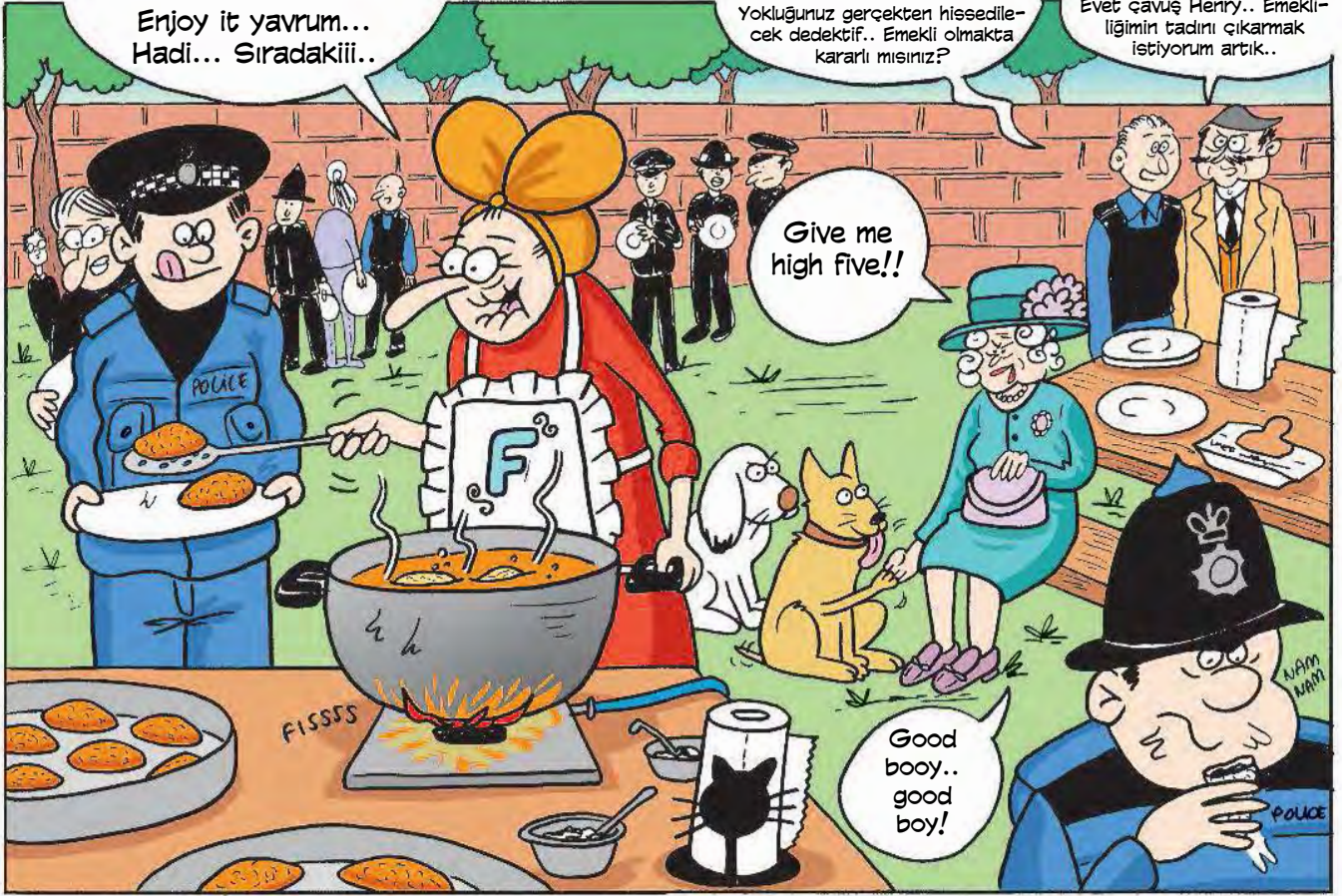
- Susamam diye bir proje yapıldı, bir anda ülke genelinde viral oldu. Politik miydi, değil miydi derken “**ben aslında öyle demek istemediydim, sözlerim çarpıtıldı**” diyen rapçiler görmüş olduk. Sanırsın rapçi değil de, yurdum yetkilisi konuşuyor. Tedbirli olacaktınız olm, herkes tedbirli olacak!
- Bakan Albayrak, işsizlik fonunun kamu bankalarında kullanıldığını itiraf etmiş. Deprem vergileriyle de duble yol yapmışlardı. Türkiye, vergi olarak toplanan paranın amacına bakılmaksızın keyfi olarak harcadığı enteresan bir ülke. Hödödö vergisiyle, hedede yapılıyor, biz de zaten balık hafızalıyoruz, **kayıp balık Dory** gibi bakıyoruz öyle mal mal.
- Süleyman Turan’ı da kaybettik. Bu toprakların yetiştirdiği güzide insanlar, bir bir terki diyar eyliyor. Süleyman Turan’ı en çok **Türkan Şoray**’ın yancısı olarak hatırlıyorum. Çok doğal bir aktördü ve çok da nazik bir insandı. Devri daim olsun.
- Dergi içinde diğer yazıda değineceğim için, Cinnet Kutusu’nda çok fazla ayrıntıya girmiyorum ama **Greta’nın askerleriyik!**
- Greta’nın dediği gibi, “**beni dinlemeyin, bilimi dinleyin.**” Bilimi dinleyin. Geleceğimiz ve kurtuluşumuz bilimdedir.

Fetiye Nene

İpek Özsüslü

O sırada

O sırada

Aynı anda

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE KADINLAR

“İklim değişimi erkeklerin neden olduğu bir sorun ve feminist bir çözüme ihtiyaç var. Görmeyi hayal ettiğimiz dünya için acele etmeliyiz...”

Mary Robinson*

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC “iklim değişikliği”ni, karşılaştırabilir zaman dilimlerinde gözlenen doğal iklim değişikliğine ek olarak, doğrudan ya da dolaylı olarak küresel atmosferin bileşimini bozan insan faaliyetleri sonucunda iklimde oluşan değişiklikler olarak tanımlıyor. İklimin değişmesi; yağış düzeninin değişmesine, su sıkıntısı ya da sellere yol açıyor. Artan sıcaklıklar bitkisel üretim dönemlerini değiştirip gıda güvenliğini tehdit ediyor. Sıcak hava dalgaları insan sağlığını etkiliyor, bulaşıcı hastalıklara neden olan etkiler artıyor. Hassas ekosistemlerin ve türlerin yok olmasına neden oluyor, orman yangınlarının sıklığı artıyor. Su, toprak gibi doğal kaynaklara dayanan tarımsal yapı ve ürün deseni etkileniyor. Doğaya dayalı tarım ve hayvancılık gibi sektörlerde çalışan kesimlerin geçim kaynakları tehdit altına giriyor ve deniz seviyesinin yükselmesi kıyı bölgelerine, özellikle deltalara zarar veriyor. Bütün bu görünüşleri ile iklim değişimini de kapsayan küresel çevre krizi kadınların yaşamını kbusa çeviriyor.

İklim değişiminin toplumsal cinsiyet boyutu dünyanın gündemine geç geldi, özellikle iklim değişikliğinin toplumsal cinsiyet ekseninde tartışılmaya başlanması da yakın zamanda oldu. Kadınların iklim değişikliği ile mücadeledeki yerine ilişkin tartışmalar ilk kez 2001 yılında Marakeş'te yapılan Kyoto Sözleşmesine taraf devletlerin katılımı ile gerçekleştirilen 7. Taraf devletler toplantısında başladı. “Marakeş Uzlaşmaları” olarak anılan kararlarda kadınlara hem etkilenen hem de etkileyecek taraf olarak iklim mücadelesinde ilk kez resmi olarak yer verildi. İklim değişikliği bağlamında;

- Toplumsal cinsiyetin iklim değişikliğine dahil edilmesi için uluslararası hukuk araçlarının belirlenmesi
- İklim değişikliğinin etkilerine uyum çalışmalarına kadınların dahil edilmesi
- Olumsuzlukların hafifletilmesi amacıyla teknoloji geliştirme ve transferi konusunda toplumsal cinsiyete duyarlı stratejiler geliştirilmesi ve
- İklim değişikliği finansman mekanizmalarına toplumsal cinsiyet eşitliğinin dahil edilmesi ile ilgili kararlar alınarak uygulamaların başlatılmasında uzlaşıldı.

Bu kapsamda kurumsal yapılanmalar oluşturuldu. Küresel Toplumsal Cinsiyet ve İklim Değişikliği İttifakı (Global Gender and Climate Alliance) kuruldu. Bu ittifak ağı, on yıldan uzun zamandır kadın ve iklim değişikliği bağlamında farkındalık yaratma çabası içinde ve iklim müzakere zeminlerinde aktivist faaliyetler sürdürüyor. Ancak, iklim

değişikliğinde toplumsal cinsiyetin önemi görünür değil, çünkü toplumsal cinsiyet ve iklim değişikliği arasındaki ilişkiyi göstergelerle açıklayabilecek veri yeterli değil. Oysa yaşamın pratiği bize, iklim değişikliğinden kadınlar ve erkeklerin toplumsal cinsiyet rolleri nedeniyle birbirinden farklı etkilendiğini ve etkilediğini söylüyor.

İklim değişikliği küresel bir sorun olarak görünse de; etkileri bölgelere, kuşaklara, yaşa, ekonomik koşullara ve cinsiyete bağlı olarak önemli farklılıklar gösteriyor. Toplumsal cinsiyete dayanan farklılıklar ve eşitsizlikler, özellikle iklim değişikliğinin etkilerinin üstesinden gelme ve uyum kapasitesi üzerinde belirleyici, hatta iklim değişikliğine karşı kırılganlığı arttıran bir etkisi var. Örneğin yoksul kırsal alanlarda ya da kent yoksulluğunun bulunduğu yerlerde yaşayan yoksul kadınlar, iklim değişikliğinden en görünür etkilenen grupların başında geliyorlar. Çünkü buralarda kadınlar, doğal

kaynakların ilk kullanıcıları oldukları ve ücretsiz tarım/aile işleri yaptıklarından doğal kaynaklara yaşamlarını sürdürmek için bağımlılar.

Böylelikle doğal çevredeki bozulma

öncelikle kadınları etkiliyor. Ve bu kaynaklar onlar için giderek erişilemez oluyor. Kırsal alanlarda suya erişmek giderek fiziken olanaksızlaşırken, bazen 8 saat gibi bir zaman alırken, kentlerde suyun fiyatlandırılma politikası nedeniyle yoksul kadınlar suya erişemiyorlar. Kırsalda kız çocuklar su taşımak zorunda olduklarından eğitimden uzaklaşırken, kadınlar yeterince eğitilmiş olmadıklarından çevre sorunları ya da uyum sağlama hakkında bilgi edinemiyorlar.

Kadınların; bilgiye erişimleri, düşük karbonlu ve iklime dayanıklı bir gelecek için karar verme süreçlerine katılımları, örneğin nükleer santrallerin kurulmasında kadınlar ne düşünüyor ya da ne istiyor ve iklim değişikliğinden etkilenebilirliklerini azaltabilecek ekonomik kaynaklara erişimleri de sınırlı. Bunlar sadece en çabuk aklımıza gelenler. Ayrıca kadınlar iklim değişikliğinin neden olduğu doğal afetlerden de daha çok etkileniyorlar. Doğal afetlerde yaşamını yitiren kadınların sayısının erkeklere kıyasla daha fazla olduğu biliniyor. İklim değişikliği gıda fiyatlarını belirliyor, su güvenliğini ve suyun varlığını etkiliyor. Her şeyden önemlisi sosyal adalet kavramını yeniden düşünmemizi, iklim adaleti ve iklim etiği bilgisini ve uygulamalarını inşaa etmemizi gerektiriyor. Hal böyle olunca kadınlar ve erkekler arasındaki eşitsizlikler, yoksul dünya ile zengin dünya arasındaki eşitsizliklerle birlikte dayanılmaz boyutlara ulaşıyor. Demem o ki; Greta Thunberg yeryüzündeki insanların insanlığa zarar vermesini durdurmak için genç yaşta yola çıkmakta haklı, desteklemeyenlere, hakaret edip komplo teorileri üretenlere bakınca kadınların iklim değişikliğine dair neyle karşı karşıya olduklarını anlamak zor değil...

*<https://www.prospectmagazine.co.uk/magazine/mary-robinson-maeve-higgins-mothers-of-invention-podcast-feminism-interview-climate-change>

DİŞİLERİN GİREMEDİĞİ YARIMADA

Selanik'in doğusunda üç bacaklı yarımada da iki bacağı turistlerin cennetiye, sabahlara kadar eğlencelerden yıkılırken diğer bir bacağı dualardan yıkılıyor. Cenneti garantilemek isteyen "Adem'ler" dünyevi zevklerden yoksun, kendi hallerinde, bir inzivada, "Havvalardan" uzak Aya Oros'ta yaşıyorlar. Aya Oros'a ait, otuz iki bin beş yüz dönümlük alanda, yirmi manastır ve keşiş hücreleri varmış. Bu alana bin (1000) yıldan fazla süredir kadınların girmesi yasak. Hiçbir kadının giremediği gibi denizden beş yüz metreden fazla yaklaşmamıza da izin verilmiyor. O alanda ki manastırlarda, keşiş hücrelerinde, dünyadan elini eteğini çeken erkekler, kendi yarattıkları Allahlarıyla, kendi yasalarıyla kendi doğrularıya ve erkek hayvanlarıyla yaşıyor. Kontrol edilemeyen ve yakalanamayan yaban hayvanlardan hariç dışı hayvanlardan da korkuluyor zaaar! Yasak meyveyi yedirirler korkusuyla aralarına tavuk, keçi alamadıklarından süt ürünleri ve yumurtaları dışarıdan tekneyle getirtiliyor Hayatı tanımadan, yaşamadan, her türlü zevkten uzak yaşamak insan yaratılışına aykırı olsa da çok genç yaşta gidip oradaki manastırlara kapananlar var. Çocuklarını Aya Oros'a uğurlayan anneler bile bu yaşa sessiz kalıyor. Yıllar önce İstanbul'da Aya Oros hücrelerinde yaşayan peder Modestos adında keşişlerden birini tanıdım. Yobaz değildi, kendi dünyasında yaşıyordu. Siyah cüppesini hiç çıkarmazdı sırtından, beline kadar uzanan saçlarını toplayıp ayakkabı kordonuyla topuz yapıyordu. Kardeşim deli numarası yapar ona peder "maestro" derdi. Alınmaz, kızmazdı. Annemin misafiriydi. Bir dostunun ricası üzerine annem onu misafir etmeyi kabul etmişti. Peder Modestro yatakta yatmayı kabul etmemişti yerde, tahtaların üzerinde, yatıyordu. Hücrelerde kalanlar yerde uyuyormuş. Et yemez, banyo yapmazlarmış. Yüzlerini, ellerini dirseğe kadar, ayaklarını da

dizlere kadar yıkadıklarını anlatıyordu bize. Bedeni dinlendirmek, paklanmak günahmış. Misafir olduğumuz bu dünyada bedenlerini rahatlatırlarsa, var olduğu düşündükleri, öbür dünyada rahatlatamayacaklarını düşünüyorlarmış. Söylediklerine bazen kahkahalarla gülerdim. Gülmeme gücenmezdi ama her güldüğümde bana günahkar olduğumu söylerdi garibim... Yasaklar olmasa büyük istekler olmazmış. Katı yasaklar ise merak krizlerine yol açıyor. Merak deseniz... var ya o merak her çeşit uyarılardan, yasaklardan üstündür. İnsanı cennetten kovdurur Havva'nın kovulduğu gibi... (Orada da sanki bir haksızlık oldu gibi, yasak meyveyi Adem yedi cennetten Havva kovuldu ya neyse.) Yasaklar konu mu insan aklı bir tuhaf çalışıyor. Hele ki kadın aklı... Şeytan

içimize düşmesin bir kez...

Yıllardır kadınlara konan bu yasak yüzünden bir çok hatunun merakı depreşti. Etili bir kemiğin peşine düşen köpek gibi meraklarını dindirmek arzusuyla yanan cadılar harekete geçtiler. Girişlerde sıkı kontroller yapıldığından erkek kılıfına bürünerek girmeyi deneyen kadınlar olmuş. Aralarından dört tanesi başarılı da olmuş. İlk itaatsiz kadın Mariz Souazi adında Fransız bir gazeteciymiş. 1929 da Aya Oros'a girmeyi ve tam bir ay oradaki manastırlarda kalmayı, keşişlerle konuşmayı, yakalanmadan da sıyrılmayı başarmış. Fransa'ya döndüğünde "Bir ay erkeklerle" diye bir kitap yazarak deneyimlerini, orada olup bitenleri anlatmış. Bir kadın tarafından aldatılmayı gururuna yediremeyen Aya Oros idaresi, gazetelere, Mariz'in hayal gördüğünü

manastırları dürbünle denizden görmüş olabileceğini söylemişler. Avrupa güzeli seçilen ilk Yunan kadın Alike Diplaraku da Mariz'den sonra, onu örnek alarak, 1930 da aynı taktikle, armatör bir dostunun yardımıyla girmeyi birkaç saat kalmayı başarmış. Selanik'te yaşayan 22 yaşındaki Pontuslu Maria Pimenidu, çok genç yaşına rağmen, 1953te geçilmezi geçmeyi başarmış ama şanslı diğer ikisi gibi yaver gitmedi. Üçüncü gün foyası meydana çıkmış, derhal kapı dışarı edilmiş. Maria'nın yasak bölgeye girmesi büyük sansasyon yarattı. Bu olaydan sonra Yunanistan Aya Oros'a kaçak giren kadınlara bir yıla kadar hapis cezası verme yasasını meclisten geçirdi. Buna rağmen korkusuz senarist, yazar, gazeteci Malvina Karali yasağı delen son yaramaz şeytan olarak tarihe geçti. Kadınlardan korkmakta haklılar mı ne....

ANKARADA'DAYIM

fatima yıldız erkan fatimayildizerkan@gmail.com

Şu anda Ankara'dayım. Az evvel Kardelen Çakırlar dolmuşundan indim. (Kardelen Çakırlar paralel bir evrende harika bir sahne ismi olabilirdi fakat Ankara'da bir dolmuş hattı olarak kalacak.)

Yarım saatlik dolmuş yolculuğumda gözümün çarpan tabelalar: Gimat, Ostim, Gimsa, Oleyis Sitesi, Arı Kovani 3 Sitesi, İlkerteşim Mahallesi, Güven-girKent, Detca 2 Sitesi vs. Bu ve benzeri örneklerden kolayca yapabileceğimiz bir çıkarım var ki o da ortalama bir Ankaralı gün içerisinde konuşurken birkaç yüz anlamsız kelime, kısaltma ve rakam kullanıyor. Çarşıda pazarda "Gimat, Ostim, Pirsaklar, Bala, Çinçin, Oleyis dört" diyerek dolaşıyorlar.

Anladığım kadarıyla Ankaralılar sürreal bir gerçeklikte yaşıyorlar ve bu yüzden Ankara'yı çok seviyorlar. Çünkü Ankara onlara dışarıda bulamayacakları fantastik dünyayı sunuyor. Mesela yarın bir Taksici çevirip "Çıkıncıkma gidiyoruz" demek istiyorum. Taksicinin "Mordor yolu kalabalık olur, Ayırkavadiden Kavaklıdere'ye inelim abi" diyeceğinden eminim.

Eminim!

Eminim!

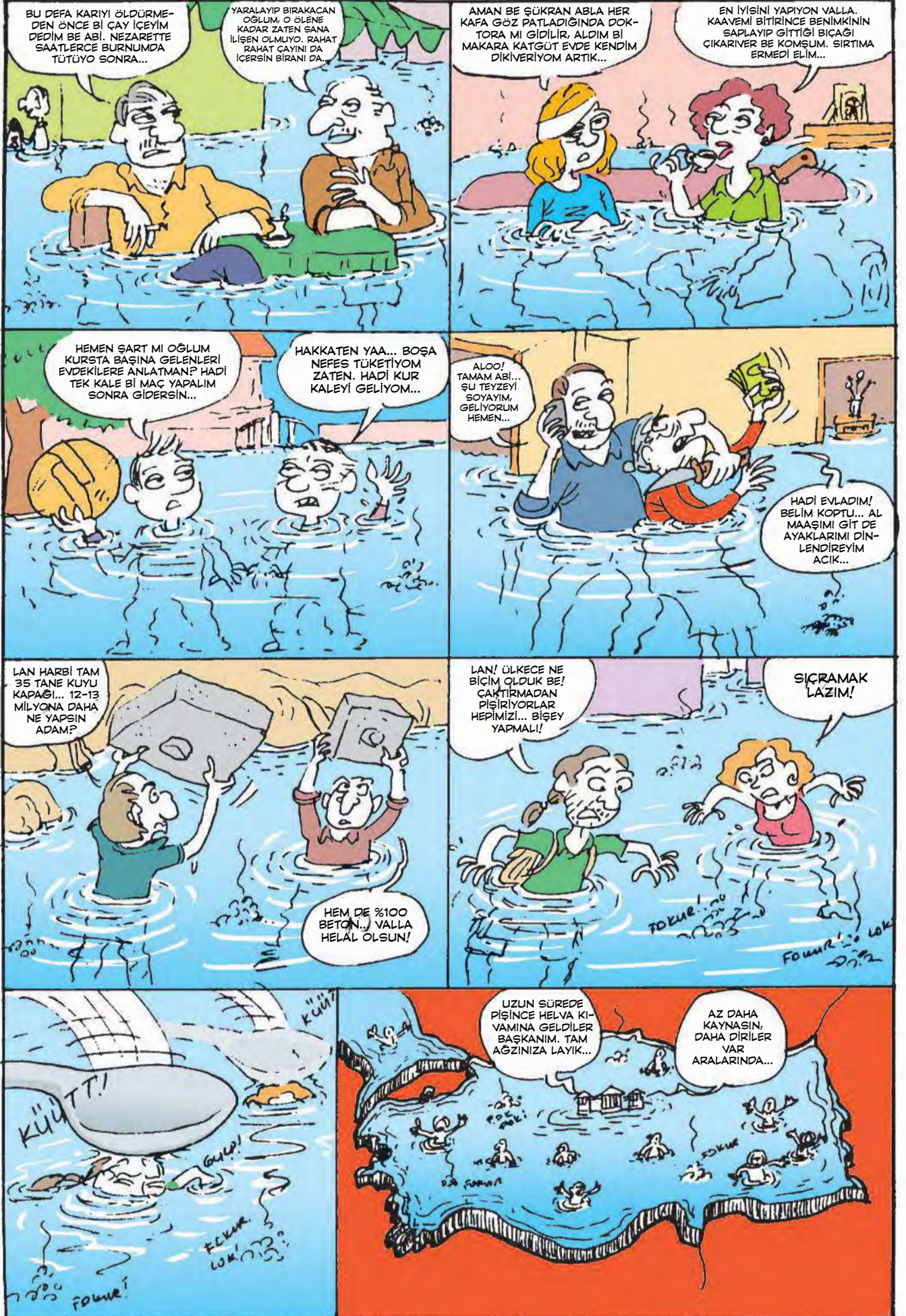
çünkü

Ankara'dayım.

Eminim çünkü bunu kuzenimin Ankara I Sitesindeki evinden yazıyorum.

KURBAĞA TESTİ!

GÜNAY BAZAK

EX'TEN PAPARAZZİYE TANELER

Raziye İçoğlu

raziyeicoglu@gmail.com

- Hayat bu kadar kısayken bütün **EX** ilişkiler çok uzundur.
- **EX**'ler tarafından hep çok yanlış aldatıldım...
- **EX**'ten sonra hemen biriyle evlenmek, içkiyi bırakmayı alkolle, zayıflama diyetine girmeyi yüksek kalorili yemekle kutlamak gibi bir şey...
- **EX**'lerin esasen dile gelmeyen gizli teklifleri, “İlk görüşte aldatmaya inanır mısınız?”
- Şöyle bir düşündüm de, geçmişte kurtulmak istediğim **EX**'ten sonra, annem ve bir de arkadaşımın annesi; “**kızım çok asil mücadele ettin**” dedi.
- **EX**' acılarımızı, anılarımızı, yaşadıklarımızı, sanal, gerçek medya, her türlü paylaşırsınız, çünkü belki de senin yaşayacaklarının jeneriği, fragmanıdır bu paylaşılanlar.
- **EX**'ten sonra teselli ederken, “**bu neki? Devasız hastalıklar, kolsuz bacaksız insanlar var**” diyenler, mücadele ettiğinde de mücadeleni linç ederler... Bunun hiç ayarı olamaz mı Acaba yaa?
- Anlaşılan Kanser türü bile adamın iyisini ayırıyor, **EX**'te konuşlanmak istememiş, **EX**'in kanseri için endişelenen, destek olup üzülen ailesinden iki kişiyi almış bu dünyadan götürmüştü. **EX**'mi kanseri yenmişti, kanser mi **EX**'den kaçmıştı Acaba?
- Kanserden ölen abisinin kabri başında herkes El- Fatiha

okurken **EX**, “cenazeye gelen sarı saçlı kadın abimin Ankara'dan gelen sevgilisiydi” asparagasiyla, kendi yaptığı ve yapacağı aldatmaları legal hale getirecek ölü üzerinden prim yapıyor; yengeye, anneye, ablaya, karısına psikolojik şiddet uyguluyordu. Bu **EX** neyin kafasını yaşıyor, ölü dahil hepimizin canına okuyordu...

• Hastalık yenilgisine katkı olduğunu düşünen, doktorunun beni takdir etmesinin aksine **EX**, kanserden kaybettığı aile üyelerinin ölümlerinden çıkardığı dersle tenesüre düşmeden önce karısını defalarca aldatarak devayı buldu, diğer bütün hastalara da umut oldu..

• **EX**'lerin Evlensel Meseleleri... Kadın hastalanıyor, **EX** erkek bunalıma girip panikten hemen aldatıyor, karısının yerine koyacağı kadını aramaya başlıyor. Ve bunun için anlayış, ilgi bekliyor, daha çok ağlıyor durumuna...

Kadın Yanım...

• Mahalleden ölüm haberi verdiğinde, kendi şivesiyle “**kiriz değil, etekinden**” yani kansere “**ötekisi**” diyen, Komşu Teyzemin, kafasındaki ölümlere sebep teşhis, kalp krizi ve kanser olmak üzere, iki tıbbi başlıktan ibaret.

• Fotoğraflara hep gülen pozlar verdiğim için bu duruma gıpta eden birinden “**Merhaba, çok neşeli olduğunuzu gördüm. Siz bu ruh halinizi neye borçlusunuz acaba?**”

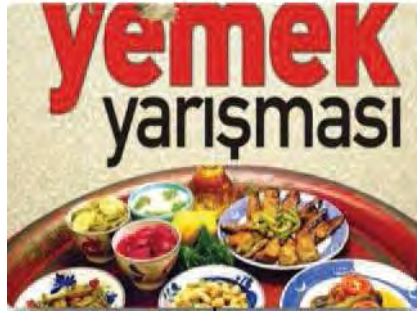
Merhaba çok neşeli
olduğunuzu gordum
siz bu ruh
halinizi neye borçlusunuz
acaba

yazan mesaja karşılık, çünkü, gülen bir fotoğrafıma yada gülen başkasının fotoğrafına baktığımda da, gülen bir başkasının fotoğrafını çekerken de gülüyorum. Öyleyse foto karesinde gülerek kalmak benden sonralara bırakılacak en şahane eserdir...

• “**Ölucem, ölücez**” diyorum susturuyorlar, “**ölmiycem, ölmeyelim, ölmesinler**” diyenlere de cehennemlik diyorlar. Tam olarak kamuoyunun derdi ne ola ki Acaba?

Ekran Tepik...

• Ekranlarda açlık yarışması yapılmalı. Yemek pişirmeden nasıl yaşanabildiği oynanmalı aslında...

• Her yeni tv. sezonu şu padişahlı tarih dizisi başladığında bir torun hanedanlık, miras falan istiyor. Padişah torunusun, ama şimdi hiçbir şeyin yok. Klişe dede

torun olası geliyor. Bu da hezimet gibi bir şeymiş. Ve birileri çıkıp “**deden anahtarını İngilizlere vermişti ya, onlardan isteyeceksin**” polemigi sezon finaline kadar süregidiyor.

**PAPARAZZİYE
GÜN -
DEMLİK...**

LİNÇ TEPIK ...
Siyah beyaz Türk
filmlerinde Çiğir

röntgenine bakarak “**3 aylık ömrün kaldı**” diyen doktorun hastasını her izleyişte ağlayan, o genç kızın, çocuğun belli etmeden ameliyat parasını toparlamaya uğraşan, moralini hoş tutmak için çabalayan fakir mahalleliyi çok seven ve aynı filmi tekrar seyredişte ölümsüz başka bir son bekleyen bizlere ne ara olanlar oldu böyle? Ne zaman, nasıl oldu Acaba?..

Haber siteleri ardından, “**Yakalandığı kanser hastalığına karşı verdiği mücadele ile kamuoyunda tanınan**” diye isimlendirmişlerdi kızımızı... Kamunun derdine derman bulunur da, şu kamuoyundan bir geçer oy alınamaz mı yahu?

İyice boşu boşunalığımızı, amaç dışı, tesadüfen ortaya koyan ve Annesinin, yakınlarının üzünlüğünü cesaretle kaplayan kızımızdan, gerçek bir Cesur Yürekten korktu yine faniler... Ve yine buradan da cesaret kırıcıları çıktı karşımıza...

Mücadeleyle mücadele eden, akademisyen prof. İzlemedi mi? Zaten Kızımız sorulara cevap verdiği videolarında hiç psikolojik destek almadığını, ölümün de hayatın bir parçası olduğunu düşündüğünü, ölümden korkmadığını, sadece yapmak istediklerini yapamamak, zamanının kalmamış olması, yada zamanının yetmemesinden korktuğunu söylüyordu.

Kendine yetebilen psikolojisi ile 2 yılda çabucak büyüyen, o psikoloji öğrencisi, kız çocuğunun belki eğitmeni, belki de psikolojik destek alacağı kişiydi o yıpratıcı sözleri sarfeden, profesör. Ah ne korkunç terapi olurdu. Profun es geçtiği bir şey var ki, hepimiz ölümlüyüz, ölümü senden mi öğreneceğiz?

Demek ki neymiş? Bazen mektep insanın beynini alıyormuş, diploma baki kalıyormuş.

Kızımız, **“Kitap yazmak istiyorum”**, dedi herkese bir şeyler yazdırdı, **“bir eser bırakmak istiyorum”** dedi, **#MücadeleÇokGüzeldi** etiketi bıraktı..

Daha ne bıraksa bu denli etkili olabilirdi ki Acaba?

Geçen ay bir arkadaşımın ani ölümünün ardındaki gerçek, meğer birkaç yıldır mide ağrısı, diş tedavisi dediklerinde kanserle ilgili bir terapiyi, meme aldırma operasyonunu gizliyorlarmış. Eşarpla

kapattığı saçlarını tesettürden sanıp, eleştirmişler. Ölümünden sonra da sanki bu ölümü hak etmiş gibi, kendileri ölümsüzmüşler, dünyaya çivi çakalarmış gibi **“zaten hastalıklı duruşluydu, öldü kurtuldu”** demişler. Evet ölünce bu tarz KötüTerapi türü insanlardan kurtuluyorsun. Kötülerle mücadele etmek, kanserle mücadeleden daha zor gelmiş olmalı onlara.

Birileri ardından klişe **“mekanın cennet olsun”** diyor, öteleri de **“o mekana gidemez”** diyor. Ölen kişi ölmeden öncesinde hiç böyle bir gidiş adresinden bahsetmezken...

Yaşamın gerçeği ölüm, yenilmiş olmak değildir... Her an ölebilecek bir ölümlü olarak başkasının ölümüne **“ah, vah”** diye konuşmak bana hep çok saçma gelmiştir. Önce, sonra falan, filan herkesin bu dünyadan tek gidişli bir seferi olacak zaten. Hiçbir ölümlünün diğer ölümlünün gideceği yeri tayin edecek kudreti olamaz. Bu cennet, cehennem tapusallaştırması faniliğimize aykırı bir tutumdur...

Ölümü bilmiyoruz ki, kaldığımızı sanıyoruz, gitmek zor sanıyoruz, aslında hangimiz gidiyoruz? Sanki yan yana geçen iki trenden hangisinin hareket ettiği belli değilmiş gibi... Sanki hep başkaları mı ölecek? Belki tam ölenin arkasından ahkâm keserken öleceğiz. Yarım asırdır daha var mıyım, yok muyum? anlamış değilim. Azıcık da olsa bilmediğini bilmeli insan!..

Organik Kız Kurusu

Kadın ve Çevre

Son dönemde küresel iklim grevini takip ettiyseniz, kadınlar çevre hareketinde öncü bir rol üstlenmiş durumda. Özellikle 16 yaşında İsveçli Greta Thunberg'in bireysel olarak başlattığı öğrenci protestoları her geçen gün daha da fazla katılımcıyla büyümekte. Greta şu anda en göz önünde bulunan aktivist olsa da onun dışında harekete katkıda bulunan ve yön verenler arasında çeşitli bölgelerden ve etnik gruplardan farklı kadınlar görmektedir.

Çevre ve kalkınma gibi konular toplumsal cinsiyet boyutu ve etkileri olan kavramlardır. Kaynak kullanımı ve dağıtımı, çevre yönetimi, sağlıklı yaşam gibi konular toplumsal cinsiyet çerçevesinden bakıldığında kesinlikle eşit değildir. Ekofeministlere göre kadın ve doğa eril kurumlar ve Batı kültürü tarafından baskıya uğramaktadır. Sosyalist feministlere göre ekonomik sistemlerde erkek ve kadınlara verilen görev dağılımları çevreyle ilişkili de etkilemektedir. Kısacası, toplumsal cinsiyet kritik bir değişken olarak kaynaklara ulaşım ve kontrolü belirlemektedir.

Çevre haklarının cinsiyeti yoktur demeyin. Cinsiyetçi iş dağılımına göre eğer bir evde tuvaletleri kadınlar temizliyorsa, su kaynaklarına erişmek için kilometrelerce yol yürüyorsa, yemek yapmakla yükümlü oldukları evin içindeki hava kalitesi düşük olduğu için her gün dumanla zehirleniyorsa, arazilerin yapısını bozan devlet kararlarıyla küçük ölçekli ve hayatta kalmak için yapılan çiftçilik yok olmaya başlamışsa, bilin ki o bölgedeki kadınlar erkeklerden daha çok etkilenmiştir. Bireylerin fiziksel çevreleriyle ilişkileri cinsiyetlerine göre değişebilmektedir, bu yüzden çevreyle ilgili her türlü karar ve değişim kadınları ilgilendirir.

Unicef ve WaterAid tarafından 2017 yılında yapılan bir araştırmaya göre Güney Asya'da her üç kız çocuğundan biri menstrüasyon döneminde temiz tuvalet yoksa okula gidememektedir. Kısacası su kaynaklarına erişim kadınların hem sağlığını hem de eğitim hayatlarını etkilemektedir. Çoğu gelişmekte olan bölgede kız çocukları eve su taşımakla yükümlü olduğu için Güney Amerika'da yapılan bir araştırma su kaynaklarının yerinin değiştirilmesinin kız çocuklarının okula devamını etkilediğini göstermektedir. Başka bir çalışma, Hindistan'da özellikle dışarda tuvalet yapma kültürünün yaygın olduğu bölgelerde kadınların en basit insan hakları olan tuvalet ihtiyaçlarını gidermeye çalıştıklarında cinsel saldırılara maruz kaldıklarını ve özellikle gece vakti korkudan tuvalete gitmediklerini göstermektedir. Kadınlar ve erkekler su kaynaklarının yönetiminde farklı roller üstlendikleri için bu kaynaklarla ilgili değişimler cinsiyetçi etki yaratmaktadır.

Ev içinde yemek yapma görevi çoğunlukla kadınlardan beklendiği için verimsiz ve sağlığa zararlı enerji kaynakları da en çok kadınları etkilemektedir. Birleşmiş Milletlerin verdiği rakamlara göre dünyada verimsiz ocakların ürettiği duman zehirlenmesinden ölen 2 milyon insanın %85'i kadın ve çocuklardan oluşmaktadır.

Feminist bakış açıları gelişmiş ülkelerin gelişmekte olan ülkelere, erkeklerin kadınlara ve insanların doğaya hükmetmesini sağlayan yapıları sorgular. Bu yapılar aynı zamanda ekonomik çıkar için doğal kaynakları yok ederek eşitsiz bir dağılım yaratır. Kadınlara şiddet uygulayan zihniyet ile doğayı yok eden zihniyet aslında aynı kökenden çıkmaktadır.

SONBAHAR GELDİ AMA O KELEBEKLER YERİNDE

-Karnımdaki kelebeklerle yaşamayı öğrendim.

+Kız ne güzel işte, kedi sahiplenmekten korkuyordun, bir sürü kelebek sahiplendin.

Aşık kadın, dünyanın en güzel kadınıdır. Yanlış anlaşılmasın, yukarıdaki diyalogda uzun cümleyi kuran benim. Zaten üç tane kedi var, bir de kelebek besleyemem, hele de karnımda. Ama besleyene saygı duyarım, ince insandır, akıllıdır, kalbini açmayı öğrenmiştir. Evet aşık kadın diyorduk, hayal aleminde yaşar istemeden, çok sever, sonra küt diye yere inmesini de bilir. Bu küt olayı, çizgi filmlerde gördüğümüz örs etkisinde oluyor genelde.

Sevmek, sevdalanmak hoş şeyler ama hobi olarak bağlanın derim. Kablosuz ağınızın bilgisayarınıza yapıştığı gibi yapışmayın kimseye. Unutmayın ki, yeri geliyor "ağ bağlantısı koptu/bozuk olabilir" yazıyor ekranda, istediğiniz gibi dolanamıyorsunuz internette. Bunları kulağınıza küpe yapın bence, inanın ki inci küpeden bile daha şık durur durması gereken yerde.

PEKİ O DA FİNCANIN İÇİNİ GÖREBİLECEK Mİ?

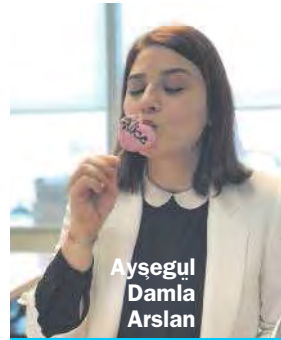
Aşk, sevd, sevgi dedik, falcı demedik. Falcılık, günümüzün en popüler mesleği. En azından belli bir kesim için. O belli kesimin çeyreğini ben ve arkadaşlarım oluşturuyoruz. Aşka aşık olmadığım gibi, fala ve falcılara aşığım. Psikoloğa vereceğim kaç yüzbin Türk Liraları'nın çeyreğinin çeyreğini kimi zaman falcıya verebiliyorum. Nihayetinde kadını, meraklıyım gaibe. Ama var ya, ilaç gibi. Plasebo etkisi bence güzel yurdumuzda budur. Eltimgilin dediği ilacı alacağıma, arkadaşımın dediği falcıya giderim daha iyi. En azından iki kelam ederim, derdimi tasamı anlatırım. Üstüne de iki top dondurma yemişçesine mutlu olurum.

BEDEN DİLİNİ İYİ BİLEN BİR ARKADAŞINIZ VARSA, FALCIYA GEREK YOKTUR

Ama gerçek hayata geri döndüğümüzde, falcının dediklerinin çıkmamasının üzerine tabi ufak çaplı "krizler" geçirebiliyoruz. Olsun, o an ki

mutluluk yetiyor. Yanınızda her zaman, iletişimi, iletişimi iyi bilen birilerinin olması sizin yararınıza. Hele ki beden dili biliyorsa tadından yenmiyor. Mesela "ya şimdi yürüyoruz yolda, böyle bir sokuldu falan, o ne demek?" dediğinizde santimine kadar açıklama yapanlar var. Beden dili bilmek çok şahane bir şey. Hem bilimsel manada, hem çekimsel manada. Sonra gelsin analizler, gelsin "o da senden hoşlanıyor bence, bak bu kadar diyorum sana, e Falcı Teyze de demiş ya" cümleleri.

Bu kadar şeyin üstüne tek bir şey diyeceğim, ne olursa olsun, ne yaşarsanız yaşayın her daim kendiniz olun. Kendiniz olmadığınız zaman devreler yanıyor. Elektrik çok fena, çarpar. Kaçla çarpar bilemem. Şiddetini siz tayin ediyorsunuz en nihayetinde.

Ayşegül vs. Damla

İnanç Bilimi, Propaganda ve İklim Krizi

“Ben zaten küresel ısınmaya inanmıyorum” diyordu bir spiker Amerikan kanallarının birinde. Akabinde konuğuna soruyordu; “siz inanıyor musunuz?” Konuk biraz acı acı sırttıktan sonra, “aslına bakarsanız benim de şüphelerim var” diyordu. Dünya karbon salınımı sıralamasında ikinci sırada olan bir ülkenin bütün medya kanallarında iklim krizi ve küresel ısınma inandığınız ya da inanmadığınız bir hede olarak sunuluyor bir süredir. Ben inanıyorum, şu inanmıyor, bunun şüpheleri var falan gibi bir düzlemde yürüyor tartışma. Bu bir propaganda elbette. Akıllıca bir propaganda. “İnanmama hakkınız var” diyorlar. “Reddedebilirsiniz” diyorlar.

bilimsel gerçeklere inanıp inanmadığınızı kimse sorgulamaz. Çünkü bunların ucunda milyon dolarlık sektörler ve neo-liberalizm safsataları yoktur.

Pozitif bilimin gözlem, deneme, sına, tespit, ölçüm ve değerlendirme gibi süzgeçlerden geçirerek, defalarca test ederek, dünyanın çok çeşitli yerlerinde, bir birinden bağımsız onlarca hatta yüzlerce bilim insanı ile sağlamasını yaparak, onlarca yılda ortaya koyduğu olgusal gerçekleri, sadece inanmayarak yok edebileceğinizi iddia etmek her ne kadar çocukça görünse de, kafasını kuma gömerek ömür çürüten sıradan insanlar için son derece olağan bir hadise. Görmezden gelirsiniz ve problem ortadan kalkar. On yıllardır bunu yapmıyor muyuz zaten?

Spikerler ve hatta gazeteciler bir takım insanlara küresel ısınmaya inanıp inanmadıklarını soradursunlar, hiç kimse ne televizyonda, ne de başka bir yerde şöyle bir soru sormayacaktı; “2 kere

2’nin 4 ettiğine inanıyor musunuz?” Suyun 100 derecede kaynadığına inanıyor musunuz? Peki ya buzun sıfır derecede eridiğine? Ayın dünyanın uydusu olduğuna ya da dünyanın yuvarlak olduğuna? Bu bilimsel gerçeklere inanıp inanmadığınızı kimse sorgulamaz. Çünkü bunların ucunda milyon dolarlık sektörler ve neo-liberalizm safsataları yoktur.

Asıl mesele aslında şu; postmodern bilgi çağındayız. Bu çağda bilgi, siz inandığınız müddetçe vardır! İnternet sayesinde bilgi artık o kadar erişilebilir ki, kimse onu görmüyor! Sosyal medya sayesinde de her kafadan bir ses çıkıyor ve bilgi, borsada yıldızı düşen hisse senetleri gibi, değer kaybediyor. Ve bu erezyon neticesinde insanlar, “hani küresel ısınma vardı, burada donuyoruz” diyen **Trump**’a inanırken, bizi hangi felaketlerin beklediğini sükunetle anlatan bir bilim adamına inanmamayı seçiyor. Ne var ki hala sükut ikrardan geliyor.

Yeni Sosyal Medya Düzeni ve Greta'nın "Yalanları"

Son dönemde iklim değişikliğini ve küresel ısınmayı gündemde tutan sadece **Greta Thunberg** var. Greta Thunberg, tek başına başlattığı iklim hareketi tam bir yılını doldurmuşken ve son olarak iklim protestolarında sokaklara 4 buçuk milyona yakın insanı dökmüşken, **Davos'ta Dünya Ekonomik Forum'**unda son derece ateşli ve bir o kadar da iddialı ve cesur bir konuşma yaptı. "**Bu ne cesaret?**" diyerek, dünya liderlerinden hesap sordu.

Bu kadar kısa sürede böylesine kayda değer bir eylemsellik başlatmış olması, elbette inkar ve inanmama propagandasına başvuran karbon salınımı yüksek sanayi ülkelerinin para babalarını rahatsız ediyor. Doğal olarak bu da hakkında "**Greta bir proje**" ya da "**yalan söylüyor**" gibi söylentilerin çıkmasına sebep oldu. Laf sosyal medyaya düştü ve cümbüş başladı. Dünya genelinde ve Türkiye özelinde olmak üzere, Greta hakkında yazılmış belki yüzlerce tweet okudum o gün. Üşenmedim, bazılarının sosyal medya hesaplarına da şöyle bir göz gezdirdim.

Genel olarak elini hiçbir konuda taşın altına koymamış olan pek çok kişinin, çoğunlukla sadece bir şeyleri şikayet etmek ya da öfke kusmak için kullandıkları hesaplarından bu kez de 16 yaşında çağımızın en büyük uluslararası hareketlerinden birini başlatmış olan Greta'ya öfke kustuklarını gördüm. Kimileri **asperger** uzmanı kesilirken, kimileri de asperger ile **otizm** arasındaki farkları sıralıyor; kimileri de asperger üzerinden dönen tüm bu sohbeti Greta'yı iğnelemek ya da savunmak için kullanıyordu. Greta'nın ne iticiliği kalmıştı, ne de geri zekallılığı. Söyledikleri yalandı ve gerçeklerin üstünü örtmek için öne sürülen bir kuklaydı.

Bazıları da İsveçli olmasına içerlemişlerdi. "Sen İsveç'te ne çektin ki be Greta" naralarıyla, arabesk bir solculukla, 70'lerden kalma eril ve maço bir tavırla Greta'nın İsveç'in ortalama üstü ortamlarından çıkıp gezegen için bir şeyler yapıyor olmasına sinirleniyorlardı. Görünüşe göre aktivist olmak için 3 yıllık deneyim şarttı. 3 yıllık arabesk solculuk deneyimi. Fakirlik fetişistleri ve "**siz asıl şunlara sahip çıkın**"cılar da Greta hakkında içlerini boşalttıklarında, sosyal medya biraz sakinledi. Tüm bu gümbürtüden geriye ne kadar büyük bir yokuşa sürüklendiğini görmek istemeyen, inanmamayı tercih eden bir grup kaldı. Bu gerçeğine inanıyor musunuz?

İnan ya da İnanma: Küresel İklim Değişikliği Hakkında Olgusal Gerçekler:

1. Gezegenin atmosfer ısısı, 1950'lerden beri yükselen bir ivmeyle artıyor ve bu artış tamamen insan kaynaklı. Büyük ölçüde fosil yakıtların enerji için kullanılması ve karbon salınımı yüzünden gerçekleşiyor.

2. Küresel ısınma, bir realite olarak 1950'lerden beri biliniyor. Fosil yakıtların, yani petrol ve benzin türevi yakıtların dünyanın atmosfer ısını artıracağı 1950'lerde yapılan araştırmalarda ortaya konmuş, ancak çok uluslu şirketler ve petrol zenginleri, güneş enerjisi gibi yenilenebilir enerjiler yerine fosil yakıtlara yönelmeyi tercih etmiştir.

3. Yeni yapılan araştırmalara göre, yüzyıl bitmeden atmosfer ısındaki artış 1,5 derece değil, büyük ihtimalle 3 derece civarlarında olacak.

4. Küresel ısınma ve iklim değişikliği sebebiyle, son 40 yılda dünya, üzerindeki vahşi yaşam nüfusunun yüzde 60'ını kaybetti bile.

5. Karbon salınımı sıralamasında birinci sırada olan ülke Çin. Onu ABD takip ediyor.

6. Bu yüzyıl bitmeden, ama büyük ihtimalle 2050'lere gelindiğinde, deniz suyu seviyesinin ortalama 1,5 metre artacağı öngörülüyor. Bunun nedeni buzullardaki erime. Kutuplardaki erime her geçen sene beklenen ve olması öngörülen rakamdan çok daha kritik ölçüde gerçekleşiyor.

7. Yağmur ormanlarında meydana gelen yangınlar, atmosfere büyük miktarlarda karbondioksit salınmasına sebep oluyor. Karbondioksit salınımının yüzde 11'i yağmur ormanlarının yanması ya da ağaçsızlanma sebebiyle gerçekleşiyor.

8. Sadece 2018'de 120.000 kilometre karelik yağmur ormanı yok oldu.

9. Son 30 yılda, dünya mercan resiflerinin yarısını kaybetti.

10. 2018'de atmosferde bulunan karbondioksit oranı, son 3 milyon yılın en yüksek değeri olarak ölçüldü.

11. Endonezya başkentini yerini değiştirme kararı aldı, çünkü şuanki başkent güncel olarak yükselen deniz suyu nedeniyle, batmakta. Başka ülkelere toprak satın alarak halkını gönüllü göçe teşvik eden ada ülkeleri var. Çünkü bu ülkelerin 2050'lere gelindiğinde sular altında kalacağı öngörülüyor.

12. Profesör Jem Bendell'in küresel ısınma hakkında kaleme aldığı "Derin Adaptasyon" adlı makale, bilim dünyasında öyle bir sarsıntı yarattı ki, bazı kişiler bu makaleyi okuduktan

Genel olarak elini hiçbir konuda taşın altına koymamış olan pek çok kişinin, çoğunlukla sadece bir şeyleri şikayet etmek ya da öfke kusmak için kullandıkları hesaplarından bu kez de 16 yaşında çağımızın en büyük uluslararası hareketlerinden birini başlatmış olan Greta'ya öfke kustuklarını gördüm.

sonra psikolojik yardım almak zorunda kaldıklarını beyan ettiler. Bendell makalesinde 2050 yılında bizi nasıl bir tablonun beklediğini anlatıyor ve doğruyu söylemek gerekirse çizdiği tablo Hans Memling'in cehennem tasvirlerinden bile daha korkunç.

13. 2050 yılına gelindiğinde iklim değişikliğine bağlı nedenlerle, dünyadaki tarım alanları üzerinde yaşayan insan nüfusunun besleyemeyecek hale gelecek. 2050'lere varıldığında, dünyayı global bir açlık krizinin beklediği öngörülüyor.

14. Dünya genelinde iklim bilimi ile ilgilenen bilim insanlarının yüzde 97'si, iklim değişikliğinin gerçek olduğu ve insan kaynaklı gerçekleştiği konusunda hemfikir.

15. İklim değişikliği bu yüzyılda ve devam eden yüzyıllarda varlığını sürdürecektir. Reel adımlar atılmazsa atmosfer ısısı artmaya devam edecek. Kuraklık dalgaları ve sıcaklık dalgaları görülecek. Kasırgalar çok daha şiddetli geçecek ve 2050'lere varmadan Kuzey Kutbu tüm buz kütlelerini kaybedecek. 2050, küresel ısınma ve iklim değişikliğinde kritik yıl olarak belirlenmiştir.

LAN Bİ TANE SAĞLIKLI ŞEY YOK HA, LİSTEDE EHEEE, Bİ KİLO PORTAKAL İSTESEYDİK BARI...

EHE EHEE! ÇOK KOMİK-
SİN! SINIR ETTİNİZ BENİ!
ZATEN TAKSİT TAKSİT
SÖYLÜYOSUN HER ŞEYİ.
LAFI BİZ YİYORUZ!...

HASSAS MISIN OLUM?... NE KADAR BÜYÜTTÜN... ŞAKA LA ŞAKA YAPI...

BIRAK YA!

HASSAS-
MIŞ!

ALLAH ALLAH...

GELSENE GÖRKEM YA, NEREYE?

EHEHEH. GİDİŞE BAK... İYİCE ERGENE BAŞLADI HERİF EHEH...

ÇAT!

ÇOK ALINDI ÇOCUK YA... Bİ GİDİP BAKIYIM...

BIRAK KIZIM YA, DAYANAMAZ GELİR
O ZATEN...

Cüüüük Cüüüük CİK
CİK CİK CİK

HAH, SİPARİŞ-
LER GELDİ
HERALDE...

AYAKLANMEKEN KAPIYA DA BAKICAN MI?

BAKARIZ?... AMAN SEN KİÇİNİ KAL-
DIRMA EVİN PAŞASI...

YAKINSIN DİYE KIZIM ALLAH ALLAH...

NE DAYANAMICAM
BE PİS HERİF!...

GETİR BAKALIM GANİMETLERİ
KROŞH LİK LİK LİK OH BEE
KOLA İYİ GELDİ VALLA...

PEKİ BURÇAK
HANGİSİYLE SEVİŞİR-
SİN, BERLİSKONİ Mİ?
HÜSNÜ MÜBAREK
MI?... EHEH!...

NERDEN AKLINA GELİYÖ BÖYLE ŞEYLER
SERHAT, ANLAMİYORUM Kİ EHEH!...

OYUN İŞTE KIZIM YA, HANGİSİ?

O ZAMAN HERALDE BERLİSKONİ. HEM
DENEYİMLİ ADAM. HEM GÜZELDEN ANLIYO,
PIZZASI ŞARABI DA BONUS OLUR.
EHEHEH...

PEKİİİİ
KENAN DOĞULU MU?
SERDAR ORTAÇ
MI?...

AYY!
İKİSİ
DE İĞ-
RENÇ
YA...

BOŞ HERİF!
KIZA SORDUĞU
SORULARA
BAK!

BİRİNİ SEĞİCEN
MECBUR...

SEĞME KIZ
MECBUR DİL-
SİN...

İMHH... O ZAMAN
KENAN DOĞULU
OLSUN MADEM...

PEKİİİ...TERMINATÖR MÜ?
ROBOKOP MU?...

İMHH... ROBOKOP OLSUN. EN AZINDAN DUYGU-
LARI VAR...KARISINI ÇOCUĞUNU HATIRLIYO
YA ROMANTİK OLABİLİR...

AMA TERMINATÖR DAHA İYİ
SEVİŞİR. ADINA BAKSANA YOK
EDİCİ...UFOLAR VALLA EHEHEH!

ÖÖF! BENCE SEN PORNO
SEYRETMEKTEN KAFAYI
YEMIŞSİN...

AFET FELAKET İŞLERİ

- Kız kime sesleniyorum ben üç saattir... Sabah beri bağır Allah bağır ses tellerime yırtıcı kuşlar kondu! Niye cevap vermiyosun anneye! Sıdıkağ! Kızım konsolosun tazısı mı osuruyo burda, "efendim anne" desene, sağır mısın? Kapat şu balkonun kapısını içersı buz kesti...

- **Bi saniye susar mısın anne! Az önce gönderdiğim meteoroloji balonunu gözetliyorum şurda... Rasat pozisyonundayım, beni rahatsız etme... Olası bi felakete karşı istim üstündeyiz, dengesiz konuşmalarınla hassas ölçümlemlerimi berbat ediyosun, sonra acısını milletçe çekeriz bak!**

- Sen bu meteorolojik gözlem işini ileri götürdün! Pencereye rüzgar gülü takmaklar, eve barometre almaklar... Başımıza Toriçelli mi olucan kızım? Bi de kalkmış balon uçuruyo salak... Sana mı kaldı Meteoroloji İşleri...

- **Yetkililer sadece "sel ve su taşkınına" karşı uyarıyo. "Deprem olucak" diye ikaz ediyö, "yangına tikkat" diyo o kadar. Alt yapı yok bi şey yok, vatandaş tek başına ne önlem alıcaksa artık. Ota boka ihaleyle kamu spotu yaptırıyolar, selde depremde ne önlemler alınır onun spotu bile yok doğru dürüst. İyisi mi kendi araştırmamızı da kendimiz yapalım diyorum ben. Böylelikle daha erken... Hop, nooluyo? A. aa... Kadın, balkon kapısını üstüme kitledi... (Tak tak tak) Anne, açar mısın şu kapıyı... Tamam bitirdim gözlemlerimi içeri giricem...**

- Yemin et kız... "Bi daha meteorolojiyle felan uğraşmıycam annecim" de... Yoksa açmam kapıyı...

- **Tamam tamam... Hadi aç... Bak son yaptığım tahmine göre Balkanlar üzerinden Eşşoğleşşek Soğukları geliyo... Aç şu kapıyı donucam... Ciddiyim bak, metrekareye üç ton buz düşüecek... (Tak tak tak) Zatüre olur vereme çevirir evde başınıza kalırım bak.**

- Gir içeri sapa... Kıyamadım yine, dua et! Şuna bak, soğuktan morarmış, hâlâ akli fikri manyaklıkta... Lan, hava soğuyorsa otur sobanın başına, hanım kız ol, kendine cimcim yelek ör, çetık, atkı, süveter felan başla...

- **Dikiş nakış işine giricez elbet... İşe felaket çadırı**

dikmekten başlıycam... Kızılay her vakit yetişemiyö...

- İyi fikir... Bi sirk çadırı dik... Seni kasaba kasaba dolaştırıp bilet karşılığı ahaliye gösterelim... Herkesin bööle manyak kıızı yoktur, ibret için görmeye gelirler... Abin de alev felan yutar, ek gelir olur...

- **Ben çok ciddiym anne... Habire sel, deprem, heyelan... Kendi başımızın çaresine bakıcız artık... Çadırımızı dikelim, bir miktar demirbaş erzak, fener, pil, bir küçük el radyosu, bunları götürüp gömelim, sonra sefil oluruz... Hatta oksijen tüpü, zodyak bot, işaret fişeği, can yeleği felan da**

edinmek lazım... Ben çehizimi bu şekilde yapıcam... Yazın da Foça'ya Komando okuluna gidiyim diyorum, ip köprü, sal, kütük üstünde nehir geçme dersleri alıcım... Rambo olmak bir yurttaşlık görevi haline geldi artık... Bu felaketler ve umursamazlıklar neslimizi tehdit ediyö...

* * *

- **Anne, anne yaa... (Tak tak tak) açar mısın şu kapıyı... İnsan öz kızını günde iki kere balkona kitler mi? Yaşlandııkça yeni huylar ediniyorsun ve bu çok anlamsız... Donucam bak...**

- Hahay, güliim bari, donuyormuş... Cav cav etmeyi biliyorsun ama... Her şeyi devletten

bekleme, vaktinde balkona bi battaniye saklasaydın...

- **Dıdıdıdı... Kız anne, çok soğuk vallahi bak...**

- Sobanın üstünde terlik ısıtıyorum. Birazdan seni içeri alıp sıcak terlikle dövücem. Sabret, kemiklerine kadar ısınıcaksın...

- **Ya ama bak günün birinde tabiyat ana bütün annelerden daha şiddetli bi terlikle vurcak tepemize, sana bunu anlatmaya çalışıyorum. Bu ara iklim iyice tuhaflaştı. Seller dolular tayfunlar... Paralı poşetle felan düzelmez, bambaşka önlemler alınması gerekiyo...**

- Bak hâlâ çene yapıyo anneye... Hayatta açmam o kapıyı, don da geber...

- **(Tak tak tak) Lütfen... (Tak tak tak)**

- Tak tak yapma anneye... Beyhude...

İsveçliler de Ağlar

yaseminolur@yahoo.com

YASEMİN OLUR

Shoemaker-Levy 9 Kuyruklu Yıldızı 1992 yılında Jüpiter yakınlarında parçalandı ve 1994 Temmuz'unda Jüpiter'e çarpıp derin bir iz bıraktı. Jüpiter'e çarpan bu kuyruklu yıldızın bazı parçaları dünyaya da sıçrayabilirdi ama çok şükür böyle bir şey olmadı. Bildiğimiz koca, şişman, yaşlı dünyamız dönmeye devam etti. Benim küçük dünyamda ise işler biraz karıştı. O yaz, Jüpiter'e çarpacak olan kuyruklu yıldız, hayalleriyle "sonsuz olma" özelemleri kuran küçük ruhumun ayaklarının altındaki zemini çekip aldı. O günden beri dünyanın bir gün yok olması fikri zihnimin hâlâ kabul edemediği bir şey, dünyanın yok olma ihtimalinin yakınlığı uzaklığı değil konu. Beni boşluğa düşüren, bir gün insanlığın, medeniyetimizin bir "yuva"sının olmayacağı düşüncesi... Çocukluğumdan beri bu boşlukta düşünüyorum. Fakat hâlâ ölmedim.

O yaz, mevsim oyuna elverişliydi. Öğleden sonra beynimize güneş geçmeyeceğine emin olan annelerimiz bizi sokağa salıverirdi. Sokakta geçirdiğimiz yorgun ve kirli günlerin ardından, akşam ezanıyla eve geldik. Evde bizi annemiz ve televizyon karşılardı. O zamanlar pedagoji henüz icat edilmemişti ve biz televizyonda yayınlanan her şeyi seyrederdik... yemek eşliğinde; kazalar, cinayetler, yeni moda uzun yaşam sırları, kaynıyla kaçan eşler, çocuklara yapılan tecavüzler, böcekli ekmek fırınları... İşte ben on bir yaşındayken ana haberler Shoemaker adlı kuyruklu yıldızın Jüpiter'e çarpacağı haberini de yayınladı. Bu hiç diğer haberler gibi değildi. Çünkü diyordu ki, belki Jüpiter'den sıçrayan ufak parçalar dünyaya da çarpabilirlerdi. Bekleyip görecektik.

İşte göreceğimiz günü on bir yaş sancılılarıyla beklemeye başladım. Bir gün dünyanın yok olacağı fikri, hiç yaşamadan erkenden ölebilecek olmam, benden sonra da bir dünyanın olmaması, her şeyin yok olması... Belki de diyordum bir şey olmaz. Jüpiter'e meteor çarpmasına kaç gün kaldığını hesaplayarak ortalıklarda dolanıyordum. Son on gün, yedi gün, altı gün... Fakat herkes bu olayın ciddiyetini anlamamış gibi hayatına devam ediyordu. Dünyaya meteor çarpacaktı, hepimiz dinozorlar gibi yok olup gidecektik ve bu kimsenin umurunda görünmüyordu. Hayat olağan akışında devam ediyordu. Evimizin altındaki bakkala her sabah ekmek geliyordu. Ekmek sepeti kapının önünde beklerken, sokağımızın kedisi ekmekleri şöyle bir koklayıp kendisine göre bir şey olmadığını anlayınca başka avlar için yola çıkıyordu. Babam işe gidiyordu, annem evi topluyordu. Hiç kimsede dünyanın sonuna dair bir telaş yoktu. Kafamdaki endişeleri paylaşacak, bu sorunla ilgili bir şey yapabileceğine inandığım yetişkinler arıyordum fakat kimse yoktu. Biz arkadaşlarla ne yapabiliriz ki? Sadece korkularımızla onları da darlıyordum. Onlar da sonra kaçır oldu bu konudan. Üzülüyorlardı çünkü... Yetişkinlerde ise sıkıntı yoktu. "Belki de..." diye düşünüyordum, "zaten yaşamışlar yaşayacaklarını". "Belki de..." diyordum "sadece biz çocuklar için acı bir şeydir bu". Akli başında olduğunu düşündüğüm mahallemizdeki amcalarla laf açıp konuyu Jüpiter'e getirmeye çalıştığım da geçitiriliyordum. Dedim ya çocukları kimse

dinlemiyordu. Bu meselede yalnızdım... Jüpiter kadar yalnız ve dünya yok olacaktı. Shoemaker yok olacaktı. Ben ve herkes yok olacaktık ve o yaz kimse yok olacak olmamızı önemsemiyordu.

Bütün dünyanın acısını tek başıma çekiyordum ve beklenen gün geldiğinde Jüpiter'e kuyruklu yıldız çarptı. Shoemaker parçalandı. Jüpiter'de şimdi büyük bir krater var, bende arızalı duygular...

Dünya ise salınıp dönüyor... Nereye kadar?

Şimdi yok oluşumuzla ilgili başka dertlerimiz var ve ben de artık bir yetişkinim. Tüm yetişkinler gibi genellikle günü kurtarma telaşındayım ben de. Elektrik faturası ve kışın gelecek doğalgaz faturaları dünyanın sonundan daha çok geriyor beni ve benim gibileri. Bir yerlerden kulağımıza bir küresel ısınmadır, doğal felaketlerdir lafları çalınıyor ama duymuyoruz. Duyuyoruz da aldırıyoruz... "Yaklaşıyor yaklaşmakta olan" diye hepimiz bildiğimiz halde, aldırıyoruz. İşte bu haldeyken dünyanın yok oluşuyla ilgili öfkesini haykıran on altı yaşında bir kız çocuğunu ekranlarda görünce eski yaram canlandı. İçimde bir yerlerde saklanan, dünyanın acısını çeken o küçük kıızı şimdi ekranlarda görüyordum, başka bir çocuk suretinde: Greta Thunberg. Herkesin gördüğü bir felaket karşısında muhatap bulamamanın acısını çeken yüzündeki kasılmaların anlamını okuyordum. Yaşamak isteyen, dünyanın güzelliklerinin sonsuza kadar sürmesini isteyen bir çocuğun öfkesiydi yüzündeki. "Çocukluğumu çaldınız!" diyordu ve o kadar haklı ki! Bu sefer iş, Jüpiter'e çarpacak kuyruklu yıldız olayı gibi ihtimallere dayalı da değil. Kesin bir yok oluşa doğru gidiyoruz. Biz yetişkinler belki de içten içe, yaşadıklarımızdan dolayı yok olmaya yönelik bir intihar meyli taşıyorsak da gençlerin yaşama arzuları çok taze. Feryat eden bir çocuğu alaya almak gibi aşağılık tavırları bırakmak zorundayız. Bizim geberip gitme hakkımız olduğu gibi onların da bir gelecek isteme hakları var. İsveçli olduğu için nispeten şanslı bir coğrafyada dünyaya gözlerini açmış olması acı çekmesi için bir sebebinin olmadığı anlamına gelmez. Acı, sadece Ortadoğu'ya özgü bir duygu değil. Gözlerini bu dünyaya açan her bilinçli canlı bir gün yok olacak olmanın acısını çeker. Kendi gitse bile arkasında bu dünya sonsuza kadar kalsın ister ve bir insanın hayallerini, umutlarını çalarsanız onun çocukluğunu da çalmış olursunuz. Hayalleri, umutları, geleceği çalınan bu canlı İsveçli olsa bile derin bir acı duyar ve durum böyle olunca da tek diyebileceğim şu ki: İsveçliler de ağlar.

BAYAN YANI

2019-10

Aylık yaygın süreli

yerel yayındır

BD Basın Yayın Tic. Ltd.

Şti. adına

Sahibi ve Yazışmaları Müdürü

Tuncay Akgün

BD Basın Yayın Tic. Ltd.

Şti. adına

Sahibi ve Yazışmaları Müdürü

Tuncay Akgün

Renklendirme

Editörü

Fikret Özdemir

Müesseses Müdürü

Ali Yavuz

Abonelik Aysın Öztürk

ADRES: Duatpe Sokak No: 16

Yeldeğirmeni / Kadıköy

TEL: (0212) 292 9450

FAX: (0212) 251 5754

BASKI: LeMan Ofset

(0212) 858 00 93

DAĞITIM: Turkuvaaz Dağıtım

Pazarlama A.Ş.

(0212) 249 91 13

ZAHA HADİD: ÇİZGİLERİ KALAN KADIN

Yaşar Seyman

yasarseyman@gmail.com

Bir gece, bir televizyon ekranında, bir kadın konuşuyor.
İri siyah gözleri ve elleri beni ekrana bağlıyor.
Kadın İngilizce konuşuyor.
Altyazılar hızla akıyor.
Beş dakika bile dolmadan program sona eriyor.
Doğu komşumuz Irak'ın savaş görüntülerinden kaçıyorum.
Tüm kanallarda bombalar patlıyor.
Siyah, gri dumanlar bulutlara yükseliyor.
Bulutlar kararıyor...
Yangın her yeri sarıyor...
Yeryüzü paramparça, insanlar canını kurtarmaya çalışıyor.
Bağdat şehri üstüne bombalar yağıyor.
Görüntülerde eserlerin yer aldığı müze paramparça, orta yaşlarda bir kadın tarihi müzede çalgınca eserlere koşuyor, duruyor, eksen etrafında dönüyor, eserlere dokunuyor. Elleriyle başını dövüyor. Durmadan o eserden öbürüne koşuyor. Dizlerine vuruyor. Çocuklarını kurtarmak isteyen anne telaşı içinde çırpınıyor!

Sokaklar öfkeli insanlarla dolup taşıyor.
Heykeller yıkılıyor!
Saddam aranıyor!
Benim aklım birkaç dakika önce izlediğim kadında kalıyor.
Kimdi o albenili kadın, elleri ile kaygılı neler anlatıyordu.
Aurora'sı muhteşem kadının iri gözleri aklımdan çıkmıyor.

Aylar geçiyor...
Paris karlar altında... Bir konferans için geldiğim aşk şehrinde üşüyorum. Otelin sıcak odasında bile ısınamıyorum. Aşkla koştığım devrimin başkenti Paris'te içtiğim sıcak çorbaya karşın üşüyorum.
Mona Lisa da Louvre müzesinde üşüyor mu?
O güzel tabloyu bilmeyen, adını duymayan var mı?
Leonardo da Vinci'nin ünlü yapıtı Mona Lisa, Paris Louvre Müzesi'nde sergileniyor.
Gizemli gülümsemesi ile yıllardır gizi çözülemediği, insanı kendine baktıran o portre...
Bruno Nardini, bu tablo için noktayı kendince şöyle koyuyor: "Mona Lisa'nın gülümsemesi, başkalarının henüz bilmediği şeyi 'bilen' kişinin hüznü bilincidir."
O portre 1963'te Amerika'da, 1974'te Japonya'da sergileniyor. O tarihten sonra da Louvre Müzesi dışına çıkması yasaklanıyor..
Yolunuz ne zaman Paris'e düşer de Louvre Müzesi'ne giderseniz, Mona Lisa size gülümsüyor.
Çünkü o, hep bekliyor...
Pek çok erkek, kadınların kendilerini Mona Lisa gibi beklemelemlerini istiyor. Hiç düşünmüyorlar, beklenmeyi hak edecek ne yapıyorlar?
Erkekler, kadınları Mona Lisa tablosu sanıyorlar. Çünkü siz yıllar sonra gitseniz de, Mona Lisa dünyanın her yerinden gelen izleyicileri bekliyor.
Sevgili erkekler unutmayın ki, o bir tablo. O tabloyu bile; belli nemde, ışıktaki tutuyor, özenle bakıyorlar, müzeyi sıkça gözden geçiriyorlar...

Yine biliyor musunuz? Bu tablo çok tartışıldı ama tartışılmayan tek şey, tabloda başka bir tek fırça darbesinin bile olmamasıdır...

Kadınlarınızın sizi beklemesini istiyorsanız, bir tablo gibi onları koruyun, yaşamın tüm sıkıntılarını paylaşın, sevin; en önemlisi beklenecek erkek olun...

Mona Lisa mıyım, seni bekleyeyim!

Gün dönüyor...

Sabah kahvaltı sonrası konferansa çağıran başkan yanında genel sekreteri ile geliyor. Nasıl olduğumu soruyor. Başkan, “şanssızlık yıllardır Paris'teyim ilk kez bu kadar şiddetli kar görüyorum,” diyor. Güleç bir yüzle, “O benim şanssızlığım,” diyorum. Gülüşüyoruz. İsteğimi soruyorlar. Akşam konuştuğumuz gibi önce bir kuaföre gitme isteğimi yineliyorum. Başkan, kuaförde Türkiyeli bir genç kız çalıştığı için randevu almadan gidebileceğimizi söylüyor. Sonra da bizi genel sekreterle kuaföre bırakıp, kuaförde çalışan kızdan bizi almak için işimizin bitiş saatini soruyor ve gidiyor.

Kuaförün bekleme salonunda oturuyoruz. Beklerken sehpanın üstündeki dergileri karıştırıyorum. Üçüncü dergi elimde kalıyor. Kapakta iri siyah gözlü kadın beni aylar öncesine götürüyor. Dergiyi karıştırıyorum. Fransızca bilmesem de sanırım bir mimar çünkü özgün mimari projeler ve mimari yapıtlarla iri siyah gözlü kadın görüntülenmiş.

Türkiyeli kız saçlarımı yıkamak için beni çağırıyor. Saçlarım yıkanıyor, taranıyor. Beş dakika sonra da başkan geliyor. Türkiyeli kıza para ödeyen genel sekreter bana dönüyor, “gidebiliriz,” diyor. Sehpanın üstündeki dergiyi alıp, “bunu almak istiyorum,” diyorum. Saçıma ödenen para kadar ücret ödeyerek dergiyi alıyorum. Genel sekreter de şaşırıyor. Teşekkür ediyorum. İri gözlü kadının dergisini konuşma notlarımın olduğu çantama koyuyorum. Aylarca aradığım şeyi bulmanın sevinciyle konferans vereceğimiz mekana gidiyoruz.

Genel sekreterin dergiyi almamla başlayan merakı dergiyi istemeye varıyor. Çantamdan dergiyi çıkarıp uzatıyorum. Bakıyor, tüm dergiyi gözden geçiriyor, çat pat Fransızcasına karşın bakıyor ama bir şeyler söyleyemiyor.

Konferans bitimi bir kafeye gidip şarap içiyoruz. Oldukça kalabalık bir grubuz, içimizde konferansı Türkçe – Fransızca sunan genç kız, benim yanımda oturuyor. Uzun boylu, omuzlarından şelale gibi akan gür siyah saçları, siyah gözlü kumral bir genç kızımız. Konferansı sunarken, Türkçe 'sinden güzel olan Fransızcası ile herkesin ve benim beğenimi kazanıyor. Bir işçi, bir göçmen ailenin kızının bu başarısı tüm göçmen çocuklarına örnek oluyor. Ansızın benim Türkçe'mi çok beğendiğini söylüyor. Konuşmasına X ve Y kuşağındaki tüm yaşlıları gibi şöyle başlıyor. “Türkçe'm pekiyi değil,” diyor. Ben de yüzüme konduduğum tebessüm ile “hiç olur mu? Bak konuşuyoruz. Konuştukça Türkçe'n gelişir ve güzelleşir. Ürkersen, başından Türkçe'm iyi değil dersin iyi olmaz ki,” diye onu yüreklendiriyorum. Konuşmaya başlıyoruz Türkiye'den gelen anne ve babasının yöresel Türkçe 'sinin izleri, konuştuğu kırık dili onu daha da sevimli kılıyor.

Ansızın çantamda bugün kuaförde aldığım dergiyi çıkarıp, “bu iri gözlü esmer kadın kim,” diye soruyorum.

Kapaktaki kadını belli ki tanımıyor. Dergideki röportajı karıştırıyor. Röportaj spotlarından onun Iraklı mimar şimdilerde Londra'da yaşayan Zaha Hadid olduğunu söylüyor. Bu röportaj ilk ‘Pulitzer Ödülü’ alan kadın mimar olduğu için yapılmış,” diyor.

Bu sözlerle onu ilk gördüğüm akşama gidiyorum. Demek ki doğduğu Bağdat şehrine bombalar yağarken, tarihi eserler, tarihi Bağdat şehri yakılıp yıkılırken, o ülkesinden kilometrelerce uzakta bu vahşeti acı içinde seyrediyor ve dünya ülkelerinde mimari yapıtlara imza atıyor.

“Vay, dünya vay,” diye içimden geçiriyorum!

O karlı Paris akşamında Zaha Hadid ismini yüreğime ve zihnime yazıyorum. Ülkeme gelince ilk işim röportajı çevirtmek, okumak ve yazmak oluyor. Yazımdan yıllar sonra bu dünyadan bir Zaha Hadid geçiyor...

Bir yazımın hikâyesi işte!

İşte sonra adam oldum.

Okuduğum için. Kadındım. Yani eğitimsizken. Ama okuyunca adam oldum. Kadının da erkeğin de eğitimlisine, görgülüsüne, yürekliğine ve bir sürü iyi özellik taşıyanına “adam” denir. Maalesef.

Benim bile zaman zaman düştüğüm bu alışkanlık tuzağı, öyle kendi kendine oluşmadı. Toplum, iyi şeyler söz konusu olunca illa ki erkeği şöyle bir ortaya atacak. Herkes evinde ne gördüyse, çevresinde ne duyduysa onu derisine sürtüyor da geliyor. Benim doğduğum hanede bunu kasıtlı söylemezlerdi elbet. Kadına değer verilen, kadının el üstünde tutulduğu bir evde büyüdüm, hep de söylerim. Ama yine de iyi bir şey yaptığımda “adam olmak”la onore edildim. Çünkü nesiller, nesillere hep bunu aktardı. Ve içini doldurmadan, kasıt barındırmadan yaptığımız bu şeyin, toplumun mayası ve maalesef genel bakış açısının bir eseri olduğuna hepimiz çok sonraları uydık.

“Niyetimiz o değil” diyerek sınırlanabilir miyiz? Belki. Ama demeyelim. Niyetimiz neyse sözümüz de o olsun. Bir yanlış gelenek diye, alışkanlık diye sürdürmek, bir anlayışın da bu toprakları hiç terk etmemecesine ele geçirmesine yarıyor, başka da bir şeye değil. Ana haber bültenlerinde bilim adamı ya da iş adamı yerine, bilim insanı iş insanı denmesine öyle çocuksu bir hararetle seviniyorum ki her defasında, bu beni resmen düşündürüyor. Kanımıza işlemiş yanlışların düzeltilmesi, olağan olan olmalı. Bizi hayrete ve sevince gark eden değil.

Üniversiteden mezun olduğum yıl, branş kitaplarının çevirisini yapan ve Almanya'dan Türkiye'ye kesin dönüş yapmış olan bir akademisyenin varlığından haberdar oluyorum bir vesileyle. Hepimizin bildiği kitapları değil, her yayınevinin bastığı kitapları değil; kuytuda kalmış ve değerli olduğuna inandığı kitapları. Telefonunu arıyorum, buluyorum ve iletişime geçiyorum. Kopyaları ücretsiz biçimde dileyen öğrencilere ulaştırabileceğini öğrenince havalara uçuyorum. Bana uzak bir şehirde, dolayısıyla postayla yollayacak. Ben ondan önce davranıyorum ve ona teşekkür mahiyetinde Türk işi bir hediye paketi yapıyor, küçük kolimi postalıyorum.

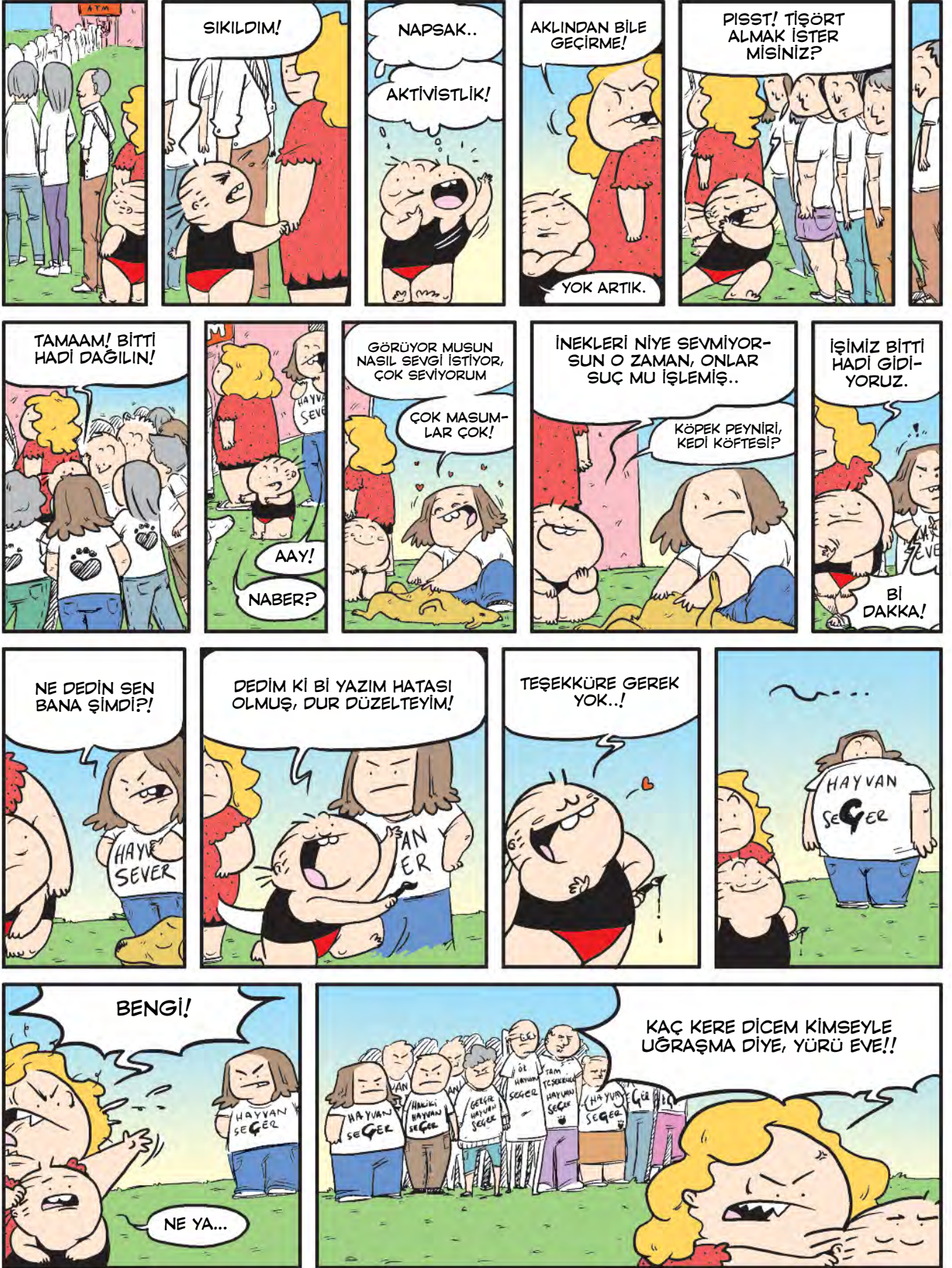
İşleri nedeniyle çevirileri yollamakta gecikince benim koli, onun kitaplardan önce ulaşıyor. Ve bana çevirileri yollarken içine bir not bırakıyor. “Bir gün önemli bir bilim insanı olduğunuzda, size kendi becerilerimle ufak da olsa bir ışık tutabilmiş olmayı hiçbir şeye değişmem. Ancak yolladıklarınızın, özellikle tarhananın da evimizi ayrı şenlendirdiğini söylemek isterim.” Şimdi ne zaman tarhana içsem bir bilim insanı olduğumu anımsarım, bir bilim adamı değil. Bana ilk kez o zaman bilim insanı dendi.

İşte sonra okudum. Bir bilim insanı oldum. Adımı verdiğim bir gezegen, bulduğum bir element yok. Ama ilim nerdeyse onu buldum ve tarhanayı hatır diye ortaya koyup ilmi aldım, yoğurdum. Hatalarıyla, günahlarıyla, yanlışlarıyla insanı doğurttu. Elbet düzelir, elbet öğrenir, elbet törpülenir, elbet onanır. Bilim, kadın-erkek bilmez, insana inanır.

Gökçen Erdoğan

bengisu ak'yürek

ADALETLE İLGİLİ SÖYLEYECEĞİM ÇOK ŞEY VAR AMA; SUSUYORUM!

Aklımı kaybedecek gibi oluyorum. Sözcükler bitiyor. Onca zamandan sonra kalan sadece çılgınlık oluyor. Yanlış anlaşılma olmasın yalnız, bağırıyorum; çılgılık atıyorum. Ses tellerim yırtılırcasına ruhumdaki sancılarının acısını kusuyorum. İnaniyorum çünkü, hakikaten bir yerlerde adalet var. En azından kendi içimde. İyi de sadece kendi içimdeki adalet nereye ne kadar yetebilir ki, kendi kendime umut tacirliği yapıyorum. Nasıl bir düşmanlık bu Tanrı'm! Şimdi dönüp baktığımda başka biri gibiymişim, beni de kendilerine benzetmişler, diyorum.

Fabrikasyon, bir örnek GÜYA adalet arayışı pardon adalet işçiliği yapıyorlar. Olmayan bir şeye körü körüne inanmak. Var, var diyorsun bir yerlerde adalet var. Baksanıza hala arıyorum. Saflık aklı tam olarak bu olsa gerek. Kendi yaptıklarınıza inanıp-güvenip herkesin sizin gibi olduğunu zannetmek.

Benim aklımı da geçin, adaletin bile aklını yitirdiği an gerçekler önünüze bir bir dökülüyor. Hem malum hiçbir sır gizli kalmaz, kalmıyor.

Namıslu adalet işçileri... Güya...

Malum bu arada ben SUSUYORUM!

Üstlerinde janti takım elbiseler, kravatlar, marka ayakkabılar, yapılı saçlar, pahalı kol düğmeleri, binlik saatler... Peki ya adalet bu detayların neresinde? Bu şaşaanın içinde nasıl bulacağız adaleti? Bütün belirtiler lüksün üzerineyken, adaleti kim kime gösterecek?

Kendi kafalarına göre hareket eden, akıl, duyu ve deneyimin hiçe sayıldığı, keyiflerine göre adaleti peşkeş çekenler yüzünden hepimiz kaybediyoruz! Nereden bakılırsa bakılsın masumlara darbe indiren vicdandan uzak adalet işçileri yüzünden kaybediyoruz.

Afallıyorum. İnsan keyfi istedi diye kötü olamaz. Başka bir insanın hayatıyla oynayamaz. Ama oynandığını gördüm, görüyorum. Umursanmadığını, hiçe sayıldığını, kola takılan saatin bile daha değerli olduğuna canlı kanlı tanıklık ediyorum. Geçmişteki hayatlarını merak ediyorum sonra, masumiyet ve mutluluktan uzaklaşıp, nasıl oldu da bu hallere düştüler? Yalan dünya... Hiç bu kadar gerçek olmamıştı. Dünyaya tüküresim geliyor, dolu dolu.

Malum bu arada ben SUSUYORUM!

Ne zamandır ayakta uyuyorum acaba? Bu korkunç davranışların, nefesime değen acımasızlığın soğukluğunun etkisiyle dizlerim gevşiyor, göğsüm daralıyor, sesimi kaybedecek gibi oluyorum.

O kadar çok düşünüyorum ki düşecek yerim kalmıyor. Gözlerimi kapayıp,

ellerimle yüzümü örtüyorum. UTANIYORUM! Ama kendim için değil, onların acınası halleriyle adalet satmaya cüret eden cibilliyetlerine bakıp utaniyorum! Kendi vicdanları nerede bu adalet işçilerinin? Nedendir ki bunca güç sevicilik? Asıl düşmanlığı, hainliği kendilerine yaptıklarını nasıl olur da görmüyorlar? Almıyor aklım, almıyor...

Gelecek karanlık! İnançlar yitik! Ama ben yine de KORKMUYORUM! Hem korku büyük bir yalan. Evrenin adaletini bizlere unutturanlar yüzünden aklımızın berraklığını unutmusuz. Unutturmaya başarmışlar. Y yapmak istediklerini yapmışlar ve başarmışlar. -Acaba?- Aslında durum şöyle: Beyin yüklediği endişeleri ve acıları artık taşıyamaz hale geliyor. Diyor ki: "Pes ediyorum, fakat eğer bu bedeni düşünen biri varsa, gelsin de yardım etsin bu yükü taşımama, biraz iyileşebilir belki."

Bir başkasının kazdığı hendeğe düşünce kendinizle bile ortak bir yanınızın kalmadığını düşünüyorsunuz. Hiç kimse kendisine acı veren bir şeyi arzulamaz. "Bu bitmek bilmeyen adalet yokluğunun içinde ne isim var benim?" sorusu içinizde yavaş yavaş kök salmaya başlıyor. İşte o an! Kendinizi, kendi bakış açınızı değiştirdiğinizde adaleti kendi çıkarları için oradan oraya çekişkirenlerin zavallılığını fark ediyorsunuz.

Malum bu arada ben SUSUYORUM!

Başka insanların yaşamları sizin savaş alanınız değil ki. Gelişimlerini tamamlamayan zihinler savaş sizin savaşınız ve bu savaş kendi içinizde. Nedendir ki başkalarının üzerinde ahlaksızca bu güç denemeleri? Buram buram zavallılık

koktuğunuzun nasıl farkında değilsiniz? Yahu savaş sizin savaşınız. Kullanmayın artık adaleti! Dahası masumiyeti!

...

Adalet öldü, ölüyor uyanın! Ben şu an ölünün arkasından konuşuyorum. Katiller ise hala sözde adalet işçiliklerine hızlarını hiç kesmeden devam ediyorlar. Ağzından kan getirene kadar adaletin canına okuyorlar hala.

...

Sarsılarak hareket eden vicdan kolidorlarında, kendilerini en yüksekte görüyorlar. Ne ahmakça ama! Uçurumun kenarında durduğunu fark etmeden, kendine yalanlar söyleyen ve bir de bu yalanlara inanan kişi -ister kendisine dair olsun ister başkalarına- gerçeği ayırt etmekten aciz hale geliyor.

Ve biliyor musunuz en önemli olan burada beyin değil. Kalp, vicdan, sağduyu, İNSANLIK!

Malum bu arada ben SUSUYORUM!

Başıma ne gelecekse gelsin susuyorum. Susarak anlatmaya başlıyorum. Bir bir. Tek tek. Detay detay.

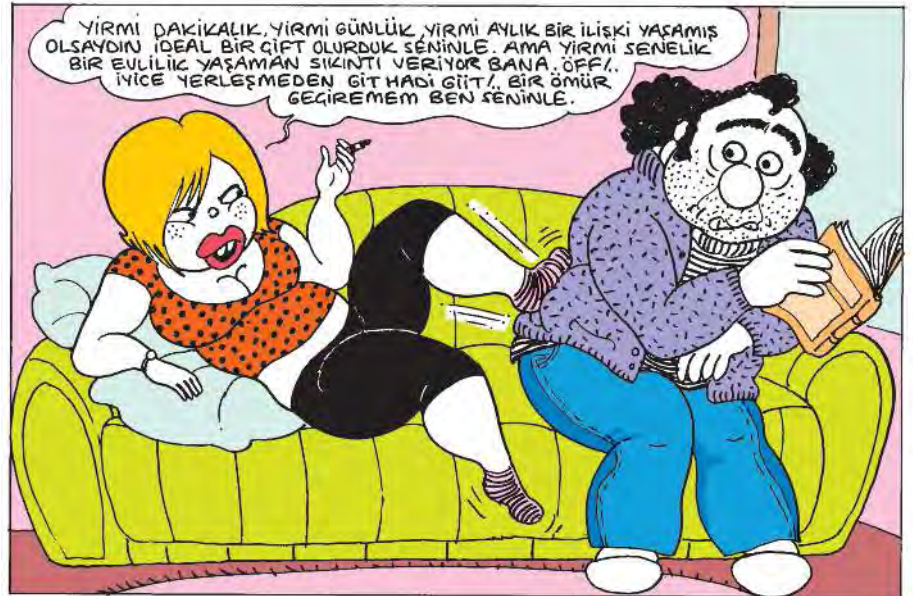
En büyük kepezeliği sonlandırmak için harekete geçiyorum. Eskiden her sıkıttan çarçabuk çıkan hallerimi hatırlayıp avazım çıktığı kadar susup, başlıyorum. Hadi gel, başıma gelen, gelecek olan. Kendi doğrumun ekmeği fırından çıkmak üzere, şimdi özgürüm, o kadar hürüm ki sessiz, silik ve huzursuz yanıma veda ediyorum.

AMA BEN SUSUYORUM!

Dip Not: Bu yazının gerçek kişi ve kurumlarla ilgisi vardır.

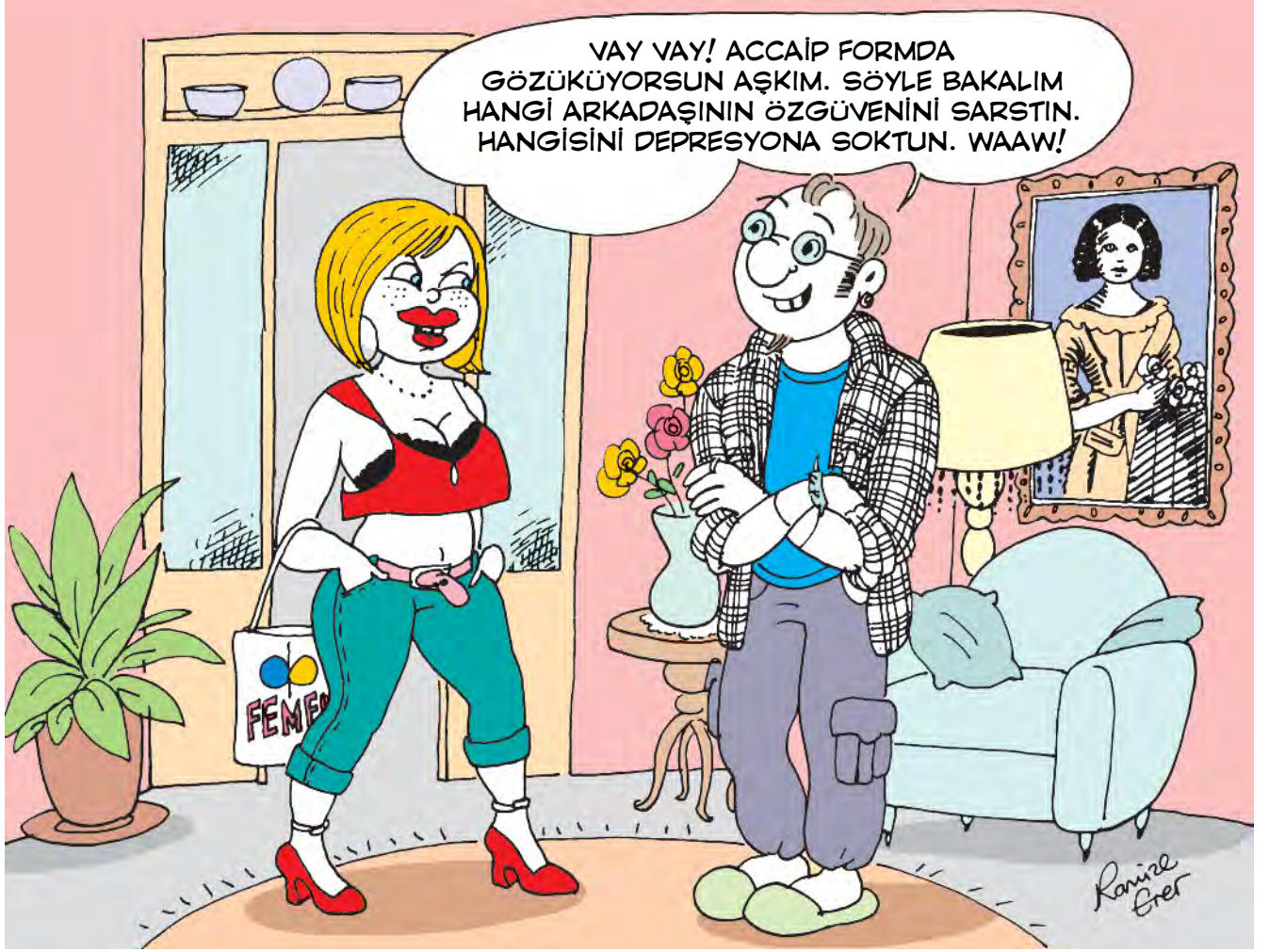
Kötü Kız Berna

Ramize Erer

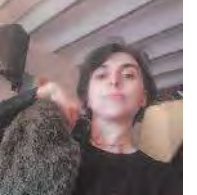

Sosyal medya detoks alarmı

Gülsüm Güller

Sizde durum nedir bilmiyorum ama ben bu yaz sosyal medya zehirlenmesi yaşadım sevgili okuyucu. Facebook'un doğrucu davutluğu ile instagram'ın şaşaalı ulaşılmaz hayatları arasında mekik dokuyarak dudak kemirmecede level atladım yemnederim. Her şeyi en iyi yapan insanların en iyi yaptıkları şeyler; ünlü ve zengin isimlerin aylar süren tatilleri, asgari ücret tatarındaki bir öğünleri; sonra gezginlerin kıtalar aşan yolculukları, uğradıkları görkemli sokaklar, tanıştıkları kabile reisleri; bir ayda yedi dili söken, on dilde çeviri yapan dil kuralları; üç adımda doğal makyaj, beş kulaçta düz karın, kalkık popo... Bütün bunlar bir cafede ağır aksak kahvesini yudumlayan, o kahveyi soğutmadan içip bitirmeyi bile pek ipeleyen beni neden bu kadar enterese ediyor? Her gün günde binbeşyüz kez maruz kaldığım için olabilir mi?? Bir de hayatın başkaca gerçekleri var. Normal şartlarda asla bilemeyeceğim mağduriyetler, felaketler ya da türlü iğrençlikler. Bildirim bombardımanı altında her şeye yetemeyen küçücük bir insan olarak, edilgen bir yaşam sürmekten tabi ki keyif almıyorum. Eh canım sen de, ekranı kapatırsın olur biter diyebilirsiniz. İnsan özgür yaratılışlıdır, irade

sahibidir, kaderini kendi kalemle çizibilendir de diyebilirsiniz. Neden haklı olamayınız? Bir kare öncesinde kana bulanmış bir beden görüp bir sonrasında bilmem kimin Miami kaçamağını görüveren beynim follofoş olmaya, ehi diye gülüverecekken ehü diye ağlayıvermeye kayan psikolojim akıllı zimbirtıların elinde oyuncak olmaya mahkum değil elbet. Ekranı kapatırsın olur, olur ama biter mi sevgili okuyucu?...

Bir de işin ekran başında harcanan zaman boyutu var tabi. Tamamen edileğensin. Her şeyi görüyor fakat bir şey yapamıyorsun. Alıyorsun, alıyorsun ama alıp doldurduğun şeyleri nereye koyacağını ve onlarla ne yapacağını bilemiyorsun. Gözümüzü kapattığımızda çirkin olan hiçbir şey yaşanmıyor değil tamam, kabul ve amenna. Ama cüssemiz de belli be kardeşim. Dünya benim görüp görmememi zerre umursamadan işine bakacak; olan olmaya devam edecek, ama ben her olana açık bir hale geldiğimde, faydalı bir şey üretecek iki gram enerjiyi damarlarımdaki asil kanda bulamayacağım. Üstelik herkesin ne yaptığı bilgisi parmak uçlarımda karıncalanmaya yol açtıkça sınırsızlık vehmine kapılıp ardından

insansı duvarlarıma toslaya-çağım. Al sana kısır döngü. Bak beğen geç, bak üzül geç, bak gül geç, bak ağla geç, bak öfkelen geç, bak, bak, bak ve geç! Tüm bunların arasında bir yerlerde sıkışmış küçük bir ben, ne yaptığını sorguluyor. What's goin' on? Hiçbir şey olmuyor. Bugün de böyle geçiyor, yapılabilecekler bir sonraki güne erteleniyor, anamlandırılmayan bir endişe ve iç sıkıntısıyla gamlı baykuş başını yastığa koyuyor. Sabah alarmıyla telefonu eline alıp neler oluyormuş bir bakalım demek üzere. Yazarken bile yoruldum hof. Yarından tezi yok bir süreliğine tüm sosyal medya hesaplarım(3) balkabağına dönüşecek, ben içime bakacağım sık sık... Neler artmış, neler eksilmiş ve nereden gelmiş bu yılınlık. Orada neler oluyor, her şey yolunda mı Gülsüm? Belki senin de ihtiyacın vardır canım okuyucu. Bir manzarayı seyrederken, sevicek bir adamla-kadınla beraberken, bir dostla gülüşürken aniden bastıran bildirim ışığını kontrol etme dürtüme meydan okuyorum, var mısın koyverelim gitsin? Var mısın ipleri gevşetelim, hafifleyelim, detokslanalım. Haydi, beraber sakinleşelim.

Yaşam Koçu Afet

